

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Paročna oznamila, zahvale, oamrtnice itd.:
enostolpna petstvarsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna petstvarsta po 30 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjenim pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Demobilizacija.

Izšla je naredba, ki odreja na gališki meji demobilizacijo. Kot razlog se navaja to, da so se razmere v toliko izpremenile, da gotove zgolj defenzivne odredbe v Avstriji in Rusiji niso več potrebne. Avstrija in Rusija, tako se poudarja, se slekoplej prizadevata ohraniti mir. Izrečno se tudi konstatira, da je ta korak pravzaprav posledica izmenjave lastnoročnih pisem med cesarjem in carom.

»Fremdenblatt« dodaja naredbi komentar, ki je pa tako malo ostroumen, da bi bil brez vsake škode lahko izostal. Edino pozitivno, kar pove, je to, da ima demobilizacija tudi političen pomen, to se pravi, da je znamenje, da se bodo med Rusijo in Avstrijo tudi še ostala sporna vprašanja mirno in zadovoljivo rešila.

Če »Fremdenblatt« nadalje modruje, da je zgodovinska avstrijska politika vedno težila za tem, da ostanejo, oziroma postanejo balkanski narodi neodvisni in zopet postrani Rusijo opominja, naj tudi ona tej politiki sledi ter celo izraža mnenje, da se je ta princip v Peterburgu že pripoznal — je to deloma zavestno varanje javnosti in nezavestno varanje samega sebe. Vsak ve, da je tu od kraja do konca vse neresnično. Ako bi bilo to res, bi tako Avstrija kakor Rusija pustili, da balkanske države zdaj svoje zadeve same uredijo, Albanci pa naj si sami svojo neodvisnost priborijo, če jo morejo. Bil bi pač po tolikih eklatantnih neuspehih naše diplomacije že skrajni čas, da bi »Fremdenblatt« enkrat nehal avstrijski javnosti lagati.

Na jugu Avstrija še ne demobilizira. Peterburški brzjojavni urad pa pravi, da je pooblaščen izjaviti, da Avstro-Ogrska ne goji nobenih agresivnih namenov proti Srbiji.

Iz tega sledi: Ako Črnogorci in Srbi Skader zavzamejo, Avstrija ne poseže vmes. Kajti skadrsko vprašanje tvori sporno zadevo med Avstrijo in Rusijo, ta zadeva pa še ni poravnana in vendar sta obe državi demobilizirali. Ker ni verjetno, da bi zopet mobilizirali, more ta odredba pomeniti le, da hočeta obe državi to vprašanje na vsak način mirno rešiti. In ker spada konč-

na ureditev tega vprašanja pred londonsko konferenco, se bo tam od vseh veselel na podlagi sporazuma med Avstrijo in Rusijo definitivno odločila. Rusija pa čaka, ali Črnagora Skader zavzame ali ne. Iz tega se lahko sklepa, da hoče Rusija Skader tudi končno pripoznati Črnigori, ako bo padel.

Sicer pa se da že iz govora Asquithovega v londonskem parlamentu sklepati, da Skader ne bo povzročil vojne med Avstrijo in Rusijo, ker je angleški ministrski predsednik nedvomno izjavil, da to vprašanje ni življenjskega pomena ne za Avstrijo ne za Rusijo.

Avstrijski narodi so se globoko odahnil. Vprašanje je seveda, zakaj smo toliko milijonov za prazen nič v zrak pognali. Res je, da smo dosegli, da albansko obrežje ne pride v srbske roke, toda ta Albanija bo stala pod kontrolo vseh veselel in nam zato ne bo v nobeno korist. Če je bilo to vredno ene milijarde, je zelo dvomljivo. Grof Berchtold bo imel priliko dati za tako malomiselno politiko odgovor.

Črnogorci bodo pa Skader dobili, če ga uspešno naskočijo in ga potem tudi obdržali.

× × ×

DEMobilizACIJSKI DEKRET.

Dunaj, 12. marca. »Fremdenblatt« objavlja sledečo naredbo:

»Izmenjava lastnoročnih pisem, ki se je izvršila med Nj. V. cesarjem Francem Jožefom in Nj. V. carom Nikolajem, je vnovič dokazala, da dogodki na balkanskem polotoku čustev prijateljstva med obema vladarjema niso izpremenili in da je ohranitev miru neprestani cilj njunih prizadevanj.

Obe vladi sta zato prišli do zaključka, da gotovo zgolj defenzivne odredbe, ki so se ukrenile v obmejnih provincih obeh držav, po razmerah niso več upravičene.

Zato se je sklenilo zmanjšanje avstro-ogrskih čet v Galiciji na normalno mero in ravnotako se bo odredila odpustitev ruskih rezervistov onih letnikov, ki bi se imeli preteklo jesen odpustiti.

AVSTRIJA NIMA AGRESIVNIH NAMENOV PROTI SRBIJI.

Peterburg, 12. marca. Peterburška brzjojavna agencija je pooblaščen izjaviti, da Avstro-Ogrska nima nobenih

agresivnih namenov proti svojemu južnemu sosеду.

NERGANJE »NEUE FREIE PRESSE«.

Dunaj, 12. marca. »Neue Freie Presse« poudarja, da iz demobilizacije na gališki meji ne sledi, da bi bila vsa politična sporna vprašanja že rešena (sledi pa, da se bodo rešila. — Opomb. uredn.), vsled česar se na južni meji tudi ne bo nič demobiliziralo. Isti list objavlja tudi vest, da je avstrijska diplomacija v Londonu svetovala, naj bi vevlasti ukrenile v Belgradu skupen korak, da bi srbsko vlado vprašale, kakšen namen ima izkrcevanje tolikih čet v Draču. Vevlasti naj Srbijo opozorijo, da so sklenile, da Srbija ne sme nobenega jadranskega pristanišča trajno zasesti. (Tega Srbija bržčas tudi ne namerava. — Opomb. uredn.)

× × ×

Kolikor pa avstrijska ljudstva obsojajo brezglavo politiko naše diplomacije, s toliko večjo hvaležnostjo zro na cesarja, ki je edini preprečil nezmišljalno vojko.

Srbija in Bulgarska.

(Informacije našega belgrajskega poročevalca o obmejnih Srbiji in Bulgarije.)

Belgrad, 9. marca.

Pred osmimi leti, ko so se začeli pogostejše ponavljanje sestanki srbske in bulgarske akademične mladine v Belgradu in Sofiji, sem se obrnil na mnoge ugledne bulgarske politike in književnike s prošnjo, da mi na kratko povedo svoje mnenje o balkanski zvezi, ki je bila tedaj samo sanja rodoljubov na tej in oni strani.

Največji še živeči bulgarski pesnik, bivši minister Ivan Vazov, se je odzval moji prošnji in mi o balkanski zvezi rekel to-le:

»Balkanska zveza je stvar, kateri iz vsega srca želim, da postane telo in kri in da se čim preje ustvari. A zakaj se to dosedaj še ni zgodilo? Temu so vzrok: pogoške v srbski in bulgarski zgodovini; naša davna in nedavna prošlost; nedostajanje zrelih političnih misli pri tistih, ki vodijo usodo Srbije in Bulgarske in končno: znana slovanška slabost medsebojnih nasprotstev in preprirov. Kakor vidite, ima uresni-

čenje te ideje veliko sovražnikov.

Velikodušno gibanje srbske in bulgarske mladine v zadnjem času za doseg tega ideala, gibanje, ki je vzniklo iz spoznanja velikih in obojestranskih koristi v bodočnosti, bo najmočnejša propaganda, da se oba bratska naroda okleneta te ideje. Neobhodno je samo, da ta blagorodni plamen ne pojenja, marveč se še bolj razžari; neobhodno je iskreno in lojalno delo obeh držav; ponavljam: iskreno in lojalno.

Oborožiti se moramo s pogumom za vzajemni nastop; imeti moramo dovolj junaštva, da pozabimo na vse ozkorsne nacionalne račune in da mislimo samo na eno: da bosta srbski in bulgarski narod svobodna, silna in velika samo v vzajemnem korakanju v čvrsti politični zvezi.

V teh kratkih besedah je veliko povedanega. Poteklo je mnogo časa, predno so merodajni činitelji prišli do Vazovega prepričanja in ustanovili zvezo, a treba bo tudi veliko truda, da se ta zveza ohrani, dasi je jasno ko beli dan, da je Vazov izrekel sveto resnico, ko je trdil, da bodo Srbi in Bulgari svobodni, močni in veliki samo tedaj, ako bodo bratsko korakali skupaj v čvrsti politični zvezi.

Zdi se, da je zveza svoje račune lažje napravila s Turčijo, nego bo medsebojni obračun, in kdo ve, če se ne bo tedaj, ko pride na dnevni red razdelitev zavzetega ozemlja, — celo razdrla.

»Trgovinski Glasnik«, ki je navadno dobro informiran, je priobčil danes naslednje obvestilo:

»Po nasvetu srbsko-bulgarskih prijateljev, zaščitnikov balkanske zveze, pojde mejna črta med Srbijo in Bulgarijo mimo Čustendila, Džumaje, Strumice in Dojrana k Solunu . . .«

Kodi je »Trgovinski Glasnik« zajel svoje informacije, mi ni znano; ker se je pa stvar že obširno začela pretresati v javnosti, menda ne bom napačno ravnal, ako tudi jaz povem, kar sem o tem zvedel od najzanesljivejših oseb, o katerih verodostojnosti ni dvomiti.

Srbsko - bulgarska pogodba, ki je del zavezniške pogodbe, obsega tudi določbe glede mejne črte med Srbijo in Bulgarijo. Po tej pogodbi so bili Bulgari dolžni dati Srbiji za pomoč na makedonskem bojišču dve diviziji, ki bi imeli nastopati proti turški vardarski armadi pod srbskim poveljstvom. Močnejši srbski oddelek pa bi se imel

LISTEK.

Poslednji diplomatov obisk.

Kaj je diplomat? Kako živi, kaj dela, kakšen je? Vi tega ne veste, in jaz — sram me je povedati — tudi ne vem.

Toda v velikem svetovnem mestu v hladni, ponosni palači (če bi bil žurnalst, bi rekel: v zunanjem uradu) je sedel v svojem kabinetu star, izkušen diplomat. Pozen večer je bil, po ulicah so gorele nemo v mrzlem meglenem vzduhu električne žarnice, okna kavarn in zabavišč so bila razsvetljena, žarela so kakor oči hijene: velikomestnega nočnega življenja.

V diplomatovem kabinetu je bilo vse tiho. Prijetna gorkota je bila razlita po njem, zasenčena svetilka nad široko pisalno mizo je sijala prijazno na akte, depeše in brzjojavke, ki so ležale pred diplomatom.

Diplomat je kadil prijetno dišečo cigaro, zdaj pa zdaj otresel pepel na bronasto školjko, ki jo je držal iz srebra vlit miniaturo atlet pred njim na mizi, in pri vsaki kretnji so se lepo zaiskrili briljanti prstanov na mezinu in srednjem prstu levice.

Diplomat je bil sam s seboj zadovoljen.

»Viharni časi so,« je premišljeval,

in zgodovinski dnevi se bližajo. Kar so sejali moji predniki, gre v klasje in jaz bom tisti, ki zastavi srp, da ga požanje. Zgodovina bo govorila o meni. Ko bodo vsi moji predniki in vsi moji nasledniki že pozabljeni, se bo še bleščalo moje ime v analih naše države. V mojih rokah je nočjo usoda narodov, sreča milijonov ljudi. Jutri ponese brzjojav mojo besedo na tisoče kilometrov daleč in povsod bo kakor blisk, ki razkolje oblake prvi. In za njim blisk za bliskom, grom za gromom, strela za strelom . . . Narod udari na narod, topovi in mitraljezi in bajoneti bodo pisali moje besede nad ljudmi, ki trepetajo za svoj ubogi jaz in ne poznajo višjega, najvišjega: države. Naj padejo slabiči, da ostanejo samo zdravi, močni!»

Diplomatu je bilo ugodno se poigrati s tem svojim razpoloženjem. Tam zunaj pa je bilo mesto, je bila država, je bilo na tisoče mest, nervozno so brnele brzjojavne žice od enega do drugega skozi noč, kakor živci velikega, strašnega organizma, ki trepeče kakor gladiator, preden stopi v areno. In v diplomatovem kabinetu je bilo srce tega orjaka, srce, ki je drhtelo poželenja, da izreče poslednjo besedo: vojska.

Diplomat je izpustil ogorek cigare v pepelnik in prijel za pero, da izporeči svetu vojno napoved. Koncept je bil dovršen, besede izbrane kakor juridi-

na definicija, še par formalnosti in končano bo.

Tedaj je vstopil strežaj in prinesel na srebrnem ploščku vizitko: »Ekscelenca, važen obisk!»

»Saj je moj tajnik v predsobi . . .«, je nervozno odgovoril diplomat.

»Prosim ekscelenca, gospod želi govoriti neposredno z Vašo visokostjo. Prihaja z važno diplomatično misijo.«

»Dobro, naj pride . . .« je zamrmral diplomat.

Strežaj je odšel in pustil vizitko mizi. Diplomatu jo je vzel malomarno v roko in mislil: »To je etiketa! . . . Sicer živimo v burnih časih, ko diplomatični obiski o polnoči niso nič redkega.«

Prebral je ime in se začudil.

Na belem papirju se je bleščalo: Thanatos.

»To je kak norec, ne diplomat . . .«, se je razjezil diplomat. Hotel je poklicati strežaja, da neznanca odpravi, toda napovedani obisk je bil že v kabinetu.

Tenka, koščena postava v elegantni obleki se je priklonila pred diplomatom.

»To je predrznost . . .«, je bil diplomatov pozdrav. »Kdo ste, da si dovoljujete take šale?«

Neznanec je z votlim glasom odgovoril:

»Dovolite, ekscelenca, da se predstavim: Thanatos, poslanik največje velesile.«

Diplomat je rešil iz svoje mladosti še toliko grščine, da je vedel, da pomeni »Thanatos« — smrt. Čudno neprijetno mu je postalo v duši. Ne radi neznanca, ki se je klanjal pred njim, pač pa radi spomina na smrt. Človek pred njim je bil gotovo kak norec, ki je ubežal iz norišnice, in zato ga je izkušal diplomat odpraviti izlepa.

»Oprostite, gospod, jaz sedaj nimam časa. Izvolite povedati svoje stvari mojemu tajniku, ki je v predsobi. Ta jih vestno zapiše in vaša naloga bo končana.«

A neznanec je odgovoril:

»Ekscelenca, ne udajajte se prevari! Jaz sem Thanatos, ki sem prišel po vaše življenje. Zato moram to zadevo opraviti samo z vami, ne z vašim tajnikom . . .«

»Lepo, lepo . . .« je odgovarjal diplomat. »Toda to lahko opravi jutri. Nocoj nimam časa . . .«

Iztegnil je roko, da bi pritisnil na električni gumb in poklical strežaja, a že ga je neznanec zgrabil s koščenimi prsti za roko in ga potisnil nazaj.

»Ekscelenca, ne trudite se! . . . Vse je zaman . . . Če se hočete še kaj pomeniti z menoj — prav . . . Če ne, pa takoj greva . . .«

(Koniec.)

pustiti v Bulgariji, da bi operiral od Cusendilla in bil v zaščito bulgarski prestolnici, Sofiji, ki bi bila v nekaj dneh padla v turške roke, ako bi bili Srbi na Kumanovu popustili.

Vojna se je začela in Bulgari so dali svoji dve diviziji pod poveljstvom generala Stepe Stepanovića, poveljnika II. srbske armade. Ker je pa bila prva srbska armada Turke na Kumanovu do tal potolkla, Stepanovića armada ni imela mnogo dela. Po hudem boju in močnem turškem odporu na Črnom Vrhu, kjer je nastopala samo srbska vojska brez bulgarskih oddelkov, je Stepanović z naskokom vzel Krivo Palanko, Kratovo in Kočane ter prodrl na Ovčje polje, kjer se je z gotovostjo računalo, da se bo bila glavna bitka. Turki pa po porazu na Kumanovem niso imeli moči, da bi se tu uprli in so se ustavili šele na Prisutu pred Prilepom. Stepanović je imel po Vardarski dolini prodirati proti Solunu, in ako bi bil to storil, bi danes ne bil le Solun, marveč tudi večji del Trakije v srbskih rokah; najbrže bi potem Srbi tudi pred Bitoljem ne bili nalezli na tako močan odpor. Toda Bulgari so se nasproti Turkom čutili preslabe, ker niso razpolagali z močmi, na katere so zavezniki računali. **Srbija se je obvezala, da postavi na bojno polje 162.000 vojakov, postavila jih je pa mnogo več nego še enkrat toliko.** Bulgarija se je obvezala, da vrže na bojišče 250.000 mož, a dasi je pozvala pod orožje celo vso doraslo mladino od 18 let dalje, je spravila skupaj le nekaj malega čez, **vsega skupaj pa manj nego Srbija** — tako vsaj se računa. Zato je morala Srbija Bulgarski na pomoč poslati dve svoji diviziji: timoško prvega in donavsko drugega poziva, ki že od začetka vojne ob srbskem trošku oblegata bulgarski objekt — Odrin.

Na ta način se je pogodbeno razmerje izpremenilo. Srbi ne le, da niso prejeli dogovorjene pomoči, marveč so še sami prihiteli Bulgarom na pomoč z dvema divizijama in zelo velikim številom topov, da ne govorim o pomoči, ki se je izkazovala in se še neprestano izkazuje z oskrbovanjem Bulgarov z vsem, česar sami nimajo.

Res je, da bi imela po pogodbi izmed mest, ki jih je srbska vojska osvobodila, pripasti Bulgariji: Veles, Prilep, Bitolj in Ohrid. Res je pa tudi, da Bulgari s svoje strani niso izpolnili pogodbe, **ki je zato tudi Srbi ne morejo in nečejo izpolniti.**

Iz vira, ki mu moram popolnoma zaupati, sem izvedel, da v krogih srbskih merodajnih činiteljev tudi nihče niti ne misli na izpolnitev pogodbe, ker je tudi Bulgari niso izpolnili.

Kako misli o predaji Bitolja Bulgarom eden za zavetje tega mesta najzaslužnejših vojskovodij, sem vam že poročal. Rekel je, da je srbska vojska Bitolj vzela z mečem in ga bo le na meču izročila. To je izraz razpoloženja cele srbske vojske.

Neki visok gospod, ki si je v sedanjih vojni stekel velikih zaslug, je rekel svojim častnikom, da **Srbija nikomur ne bo odstopila niti pedi tiste zemlje, ki jo je z dragimi žrtvami odkupila.** Bitolj, Prilep, Veles in Ohrid ostanejo srbski.

To je avtentično.

Pasić je Bulgarom storil vse, kar koli so zahtevali od njega. Zdi se, da je pri tem postal po dobro premišljen načrtu. Pomagal jim je z vsem in vsakim, ko pa pride čas — jim predloži račun v plačilo. In ta račun se bo glasil: **pogodba, katere vi niste izpolnili, tudi nas ne veže.**

Kakor kažejo nekatera znamenja, je Pasić Bulgare o tem že obvestil. Zato je oni dan prišel v Belgrad general Paprikov, ki je imel nalogo, da srbske merodajne kroge uveri, da je treba, da Srbija Bulgariji odstopi svoje kraje, češ: Bulgarija bo pa potem pomagala Srbiji, da zavzame — Bosno.

Paprikovu so pa v Belgradu menda na to rekli: Pustite Bosno, toda pomagajte nam, da ostanemo v Draču — in tu vam je Bitolj . . .

»Bitolja ne damo,« je rekla jako visoka oseba.

»A kakšne posledice bi to utegnilo imeti?«

»Vse, kar more priti na kocko, je — zveza. Pa naj gre še ta, če bi imela biti samo na našo škodo.«

Tako pa o zvezi ne sodi g. Nikola Pasić, ki je rekel vašemu dopisniku:

»Mi bomo svoje stališče branili, toda prva nam je zveza, ker je v njej naša moč. V osvobodjenih krajih je namješčena armada, ki je napravila red. Po sklenjenem miru si bomo postavljali meje. Sedaj je prezgodaj o tem govoriti. Takrat si bomo prizadevali za naše koristi . . .«

Glasom pogodbe imajo sporna vprašanja med Srbijo in Bulgarijo rešiti

sile trojnega sporazuma; ker stoje le-te, kar se tiče mejnega vprašanja, na strani Srbije, je gotovo, **da ostane ne le Bitolj, nego tudi vsa desna obal Vardarja srbska. Za to se zavzema posebno ruska diplomacija.**

Balkanska vojska.

MIROVNO VPRAŠANJE.

Sofija. Dr. Danev je odpotoval iz Sofije v Lozengrad, kjer biva njegova žena, ki streže ranjenecem. Veliko jih pa sodi, da odpotuje Danev v Demotiko, da se z bulgarskim glavnim stanom pogaja o turško bulgarskem mejnem vprašanju in da se dogovori o odgovoru velesilam glede na posredovalno vprašanje. Trde, da so Grki že izjavili, da se pod tistimi pogoji, kakor ostali balkanski zavezniki podvržejo velesilam, a zahtevajo tudi jamstvo za obstoj grških šol v Turčiji.

DANEV ODPOTUJE V PETERBURG.

Sofija. Dr. Danev se koncem tega tedna vrne iz Demotike, nato pa takoj odpotuje v Peterburg, da pojasni poslanikom velesil rumunsko sporno vprašanje in da stopi v stik s princem Ghiko, ki že biva v Peterburgu, kamor se je pripeljal dne 11. t. m.

BULGARSKO - RUMUNSKI SPOR.

Peterburg. Peterburška poslaniška konferenca glede na rumunsko - bulgarski spor še ni pričela zborovati, a sodijo, da prične zborovati pod Sazanovim predsedstvom že te dni.

NASKOK NA SKADER.

Belgrad. »Lokalanzeiger« poroča iz Belgrada: V Drač je došla ena srbska divizija s 36 topovi in s 15 havbicami, zdaj je pa v Drač odkorakala še ena brigada, ki prikoraka kmalu pred Skader, kjer se pripravlja glavni napad. Ko se Skader osvoji, odkorakajo proste srbske čete nasproti grški armadi, ki v Albaniji operira, da skupno z Grki osvoje Albanijo, v kolikor ne leži ob morju.

Bar. Vojaške priprave za splošen napad na Skader se mirno nadaljujejo brez vsakega prenaplajenja. V petek so Turki dve uri streljali iz topov in iz pušk na Bardanlj. Srbi so se nastanili v daljavi 3 km od sovražnikovih baterij.

O ZAVZETJU JANINE.

Carigrad. »Tanin« izvaja, da so branilci Janine rešili čast Otomanov. Izguba Janine je glede na posestno stanje Turčije brez pomena, ker je Skader že več mesecev politično izgubljen. Padec Janine ne izpremeni ničesar glede na Albanijo in glede na Egejske otoke.

Atene. Vjeti turški poveljnik Janine, Essad paša, je izjavil, da je razpolagal le z 8000 za boj sposobnimi vojak. Albanci so ga po bitki pri Grimbovu popolnoma zapustili. Grška artiljerija je prekašala turško, ki je razpolagala z zastarelimi topovi.

Atene. V Prevezo so do zdaj prepejali 800 turških vojni vjetnikov. V Janini so Grki razven duhovskih vse turške oblasti odstranili. V Epir odposljuje Grki 300 oročnikov, da bodo vzdržavali red. Vse četaše so Grki razorožili.

IZ ODRINA.

Carigrad. Šukri paša brzojavljiva iz Odrina, da se topi sneg in da je del mesta preplavljen. Tudi utrdbe in jarke je povodenj poškodovala. Zato in ker primanjkuje živil in streliva, namerava s posadko izpasti.

NOTRANJE HOMATIJE V TURČIJE.

Dunaj. »Südsl. Korr.« poroča iz Carigrada: Mahmud Šefket paša je osebno nastopil proti poročilu, češ, da hoče vlada demisionirati, ker bi odstop bil podoben begu. V krogih pa, ki se za mir zavzemajo, sodijo, da bi odstop sedanje vlade znatno položaj razbremenil in delajo na to, da bi postal veliki vezir Hilmi paša.

Carigrad. Notranji minister Hadži Ali bej že dva dni ni prišel v ministristvo, ker se z velikim vezirjem ne strinja glede na vprašanje miru. Pravijo, da hoče veliki vezir skleniti mir.

Carigrad. Poročila, da je bil generalisimus Izzet paša odstavljen ali da je demisioniral, se ne potrjujejo. Trdi se, da sta Izzet paša in načelnik generalnega štaba Hadi paša velikemu vezirju predložila poročilo, ki priporoča, naj se sklene mir. Poročilo je vzbudilo nevoljo nekaterih mladoturških krogov, da bosta Izzet paša in Hadi paša odstavljena in da se na njunini mesti imenujeta dva podjetnejša generala. S poročilom se je bavil turški ministrski svet 10. t. m.

VAŽNA ODLOČBA GLEDE SANKCIJE DEŽELNIH ZAKONOV.

Poljska »Korespondenca« piše, da je izdalo notranje ministristvo na de-

želne vlade in predsednike važen odlok glede sankcije deželnih zakonov. Po sedanjih navadih predlože deželni odbori deželne zakone šele potem vladi v pregled, ko jih je enkrat deželni zbor sprejel. Vlada pa najde pogosto v zakonih formalno napake, zaradi katerih se zakoni ne predlože v cesarsko potrjenje in tako se uzakonitev večkrat silno zavleče. Po novi odločbi pa mora deželni odbor sporazumno z vlado pregledati vsak deželni zakon prej kakor ga predloži deželnemu zboru. Na ta način bo sedanje zavlačenje potrditve deželnih zakonov zaradi formalnih napak odpadlo. Na Kranjskem ni ta odlok nič novega, ker imamo že sedaj sklep deželnega zbora, po katerem lahko deželni odbor sporazumno z vlado formalne napake korigira.

Obrine zadeve.

IZ SEJE OBRITNEGA ODSEKA KRANJSKE TRGOVSKE IN OBRITNE ZBORNICE.

Reševale so se prošnje (17) za zidarsko in tesarsko obrt. Ker je teh obrtov na Kranjskem itak preveč in imamo vrh tega obrtno šolo, kjer imajo obrtniki priliko, da naredijo potrebne izkušnje, so se prošnje s prav malimi izjemami kot nepotrebne odklonile.

Priporočile so se dispensne prošnje: dve za mizarsko, dve za mesarsko in ena za steklarsko obrt. V razgovor so prišla pravila za deželno zadruzo zidarskih mojstrov na Kranjskem in reorganizacija zadruge gostilničarjev in mesarjev v Logatcu. Za cirkniški sodni okraj se ustanovi lastna zadruza, ki se odcepi od logaške.

Glede na pritožbo ključavničarske zadruge v Ljubljani o opravičenosti nekaterih del se je podala sledeča izjava: Ključavničarski mojster je opravičen delati in postavljati križe na cerkvenih stolpih ter vremenske zastavice, peteline in podobne strešne okraske, če so iz železa ali železne pločevine. Ako so pa iz cinkaste pločevine, spadajo med kleparska dela. Med ključavničarska dela spada naprava in postavljanje snežnih držajev; med ključavničarska in kleparska dela se pa šteje naprava in postavljanje strelododov.

Klavci, ki koljejo prašiče, se smatrajo na deželi za dninarje in ni potrebno za ta posel nobene prijave obrti.

Tesarski polirji se plačujejo na Kranjskem ponavadi tedensko; ne spadajo v penzijsko zavarovanje.

Priznala se je potreba javne tehtnice v Velikih Laščah, potreba one v vasi Gmajna v litjskem okraju se je pa zanikala. Priznala so se sposobnosti nekega krojača, ki hoče napraviti krojaško učilnico za gospode in dame.

Primorske vesti.

p Razpust goriškega deželnega zbora. Današnja »Wiener Zeitung« objavlja najvišji patent z dne 2. marca, ki razpušča jeseni leta 1909 izvoljeni goriško-gradiščanski deželni zbor in odreja nove volitve.

p »Gorici« v Gorici. »Gorica« v svoji številki od 11. t. m. objavlja o mojem predavanju na tečaju »Slovenske dijaške Zveze« sledeče: »Sobotno predavanje g. Tersegla iz Ljubljane je bilo prav dobro obiskano. Glede vsebine bi opozorili čitatelje, da je isto snov obdelal znani konvertit profesor Albert Ruville v knjigi »Der Grund der Weltgeschichte«, katero smo pred kratkim omenili v našem listu med književnimi novostmi. I. in II. poglavje tega dela se peča ravno z vršinami in prednostnimi krščanstva pred drugimi verstmi. In sicer našteje tudi Ruville štiri take prednosti, ki jih ima krščanstvo pred drugimi veroizpovedanji (str. 30). Tudi Ruville govori o doktrinarnosti budizma itd. (str. 8—9). S tem smo hoteli le opozoriti na nekatere sorodnosti, ki jih ima to zadnje predavanje z omenjenim globoko zamišljenim delom.« — Upravičeno sodim, da je v takem stilu in tonu priobčena kritika mojega predavanja izraz neke neprijaznosti, katere si, kolikor se moje osebe tiče, ne vem razlagati. Stvarno opomnim, da jaz Ruvillove knjige do danes, ko sem dobil »Gorico« v roke, nisem bral in mi je bilo čisto neznan, kaj omenjeni konvertit o tem predmetu piše. Omenil sem v svojem predavanju sam, da tolmači moja lastna naziranja o tem problemu, ki se od običajnih v marsikateri točki celo zelo ložijo in so jako diskutabel. Po tem, kako je »Gorica« svojčas kritikovala predavanja »Narodne Prosve- te«, ko je dr. Borisu Zarniku podtikala več stvari, o katerih sam pozitivno vem, da jih predavatelj ni niti govoril, sem sklepal, da kritika tega lista o mojem predavanju sloni bržčas na istem

nehonetnem načelu. In res — ko danes vzamem Ruvillovo knjigo iz knjižnice K. T. D. v roke in jo prelistam, konstatiram, da vseh tistih podobnosti, o katerih »Gorica« piše, nikjer ni, ne na strani 8., ne na 9., ne na 30., in tudi nikjer drugod ne, ker obravnava pisatelj najrazličnejše probleme vere na tak način, na taki podlagi in v taki zvezi, kakor bi jih jaz sploh ne, če bi o njih pisal, od mene poudarjenih in obravnavanih momentov se pa po veliki večini sploh ne dotika, ker obdeluje sploh — drug tema. Dejanski vir svojega predavanja pa lahko brez rezerve povem: misli in čustva, ki sem jim namreč dal v goriškem predavanju izraza, so one, ki so pred mnogimi leti povzročile moj lastni preobrat, ko Ruville bržčas ni še niti slutil, da bi mogel postati kdaj katolik. Ko se bo moje predavanje priobčilo, bo stvar še bolj jasna in se bodo čudne manire »Gorice« v celoti odkrile, to tembolj, ker je ta list na moje predavanje poslal poročevalca, kateremu vse to, o čemer »Gorica« v svoji kritiki piše, ne more biti znano.

Franco Tersegla.

p Liberalna nevhvaležnost. Za nami je tudi zadnja »Soča« pricapljala z vestjo, da je izginil — ne ve se kam — kakor ga ona imenuje, glavarstveni oficijal Karol Rozina. »Soča« piše: »Zakaj je izginil, že pride na dan; saj se v pisarni okrajnega šolskega sveta vrši preiskovanje. Mož se ni pečal s politiko in se ni moglo reči o njem ne, da je liberalec ne da je klerikalec. Morda se je še k slednjemu bolj nagibal, saj je z velikim klerikalcem Šukljejem v zlahti!« Vsi oni pa, ki so poznali Rozino in so z njim občevali, vedo prav dobro, da je bil Rozina velik liberalec in da je bil liberalcem povsod na roko, kjer je le mogel. **V javnih lokalih je Rozina naše pristaše zmerjal s »farškim podrepniki«.** To vedo posebno ljudje okoli »Soče«, posebno pa tisti, ki so se pečali s predzadnjimi deželnozbornskimi volitvami. Rozina je takrat izvršil naravnost heroičen liberalen čin v prid liberalcev, in sedaj ga ti grdi nehvaležneži hočejo potisniti kar naravnost med »klerikalce«. Da, da, liberalci so vsega zmožni.

p Poslanec prošt Faidutti resno obohel. Iz Gorice se poroča, da je poslanec prošt Faidutti nevarno obohel. Vodstvo laške ljudske stranke je radi Faiduttijeve bolezni prevzel poslanec dr. Bugatto.

p Kako se nemštvo v Gorici množi. Nemci se v Gorici izdatno množe. Nova železnica je pomnožila goriško nemštvo gotovo za 1000 oseb. Pred otvoritvijo te železnice je bilo v Gorici jako malo Nemcev. Svoje ljudske šole niso imeli. Nekaj penzioniranih uradnikov, nekaj častnikov s svojimi družinami, to je bilo vse. Danes je to že veliko drugače. Nemci so si sezidali šolsko poslopje na Senenem trgu, ustanovili ljudsko šolo, katero je vlada kmalu potem podržavila. Pred tremi leti je obiskovalo to šolo 60 otrok, danes pa je v nemški šoli na Senenem trgu nič manj kakor 300 učencev in učenik! To govori dovolj jasno in glasno, kako se nemštvo v Gorici širi.

p Trgovinski minister v Trstu. Dne 11. t. m. se je pripeljal v Trst trgovinski minister dr. Schuster.

p Umrli je v Mirnu posestnik in tovarnar Miha Faganelli.

OŽJA VOLITEV V PODONAVSKIH MESTIH.

Ob ožjih volitvah v 36. državno-zbornem okraju Kromeriz, Stein, Korneuburg, Stockerau in Klosterneuburg dne 11. t. m. je bil izvoljen nemško-narodni kandidat Gustav Richter (1837 glasov). Soc. demokratični kandidat Hackenberg je dobil 3758 glasov. Soc. demokrati so zelo nasilno postopali; ovirali so nasprotne volilce iti voliti in so s kameni napadli v Stockerau-u volilni lokal nasprotnikov ter do krvi pretepli dr. Groisa, opljuvali notarja Pascherja in pretepli nekega dunajskega oficijala. Richterjevo zmago so odločili krščansko socialni volilci.

Dnevne novice.

+ Liberalci očitajo korupcijo! Kdo se ne čudi, če liberalci očitajo korupcijo? Pa so vedno tako nesramni. Zdaj »Narod« očita korupcijo, ker je deželni odbor oddal zgradbo ceste Črnomelj-Vinica trdki Lončarič. Mi smo se informirali in izvedeli, da je Lončarič oferiral 11.000 K pod proračunom. Dve trdki, ki sta bili nižji, pa nista mogli priti v poštev, ker je ena svojo oferto umaknila, druga je pa oferirala tako lahkomiselno, da ji deželni odbor ni mogel po vesti izročiti dela. Deželni odbor je torej postop-

pal popolnoma pravilno. Je res sramota, kar uganja ta izvestna, od korupcije čisto prožeta liberalna časnikarska banda. Ker »Narod« imenuje obrtno šolo, bomo morali vendar še enkrat povedati, kako se je zgradba oddala Supantschitschu, kako so se oddala dela v hotelu Tivoli, kako se je postopalo pri oddaji ofert od strani liberalcev itd. Zato se pa učite od deželnege odbora, kako se pri oddajah pošteno postopa!

+ Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v Ljubljani ima v netek, dne 14. marca t. l. ob 5. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno javno sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Predložitev zapisnika zadnje seje. 2. Naznanila predsedstva. 3. Naznanila tajništva. 4. Volitev predsednika, podpredsednika, provizornega predsednika in treh računskih pregledovalcev. 5. Volitev dveh zborničnih zastopnikov pri komisijonalnih obravnavah radi zagotovitve vojaških naravnih potrebščin. 6. Predlog za imenovanje enega člana in njegovega namestnika v carinskem svetu. 7. Volitev zborničnega zastopnika v odboru obrtno-nadaljevalne šole v Kropi. 8. Imenovanje članov sveta za obdavčitev tovarniških poslopij. 9. Ureditev trgovinsko-političnih odnošajev do drugih, zlasti balkanskih držav. 10. Načela za podeljevanje ustanov za eksportne akademike. 11. Projekt ustanovitve deželne komisije za tujski promet in turistično. 12. Prošnje za podporo: a) deželno zvezo za tujski promet za podporo za leto 1915; b) stalno razstavno komisijo na Dunaju za prispevek v pokritje njenih stroškov. 13. Tajna seja.

+ Iz konkurza Glavne posojilnice. Vinko Ogorevec, član Glavne posojilnice, je prošli teden razprodal svojo živino. Kakor znano, je posestvo pred kratkim kupila Ogorevčeva žena. Vinko Ogorevec je načelnik gostilničarske zadruge, ki je naložila vsemu gostilničarstvu ljubljanskega okraja prav obutna vplačila.

+ Odkup sveta za šentjanžko železnico. Trebanjski notar bi odgovornost rad zvrnil od sebe. Izgovarja se, da akti niso pri njem. Mi smo se informirali, da je notar dr. Kuhar šele te dni poslal nekaj spisov deželnemu odboru, ki se pa ne tičejo odškodnin kmetom, ampak križanja javnih potov po železnici. Drugače deželni odbor sploh nima nič opraviti s to stvarjo, katero urediti je stvar notarja. Odkar se je začela zgradba, ima ves čas zadevo v rokah že notar dr. Kuhar. On je torej za vse odgovoren. On je odgovoren tudi za tisto ponesrečeno pogodbo, iz katere je nastala vsa pravna nejasnost, ker ni povedano, ali ima plačati odškodnine šentjanžka družba ali družba šentjanžkih železnic in se sedaj ena izgovarja na drugo. Za to je odgovoren notar dr. Kuhar, katerega bo treba prijeti tudi za odškodnino! Priporočamo kmetom, ki ne morejo priti do odškodnine, da z notarjem dr. Kuharjem v Trebnjem prav resno govorijo!

— Uprava »Zora« naznanja svojim cenj. naročnikom, da izide list prihodnji mesec, to je 20. aprila v dvojnem obsegu, ker je list za ta mesec nemogoče pravočasno končati.

— Deset vrst krasnih velikonočnih razglednic je založila »Slovenska Straža«. Razglednice je pričela »Slovenska Straža« danes razpošiljati. Vsak naš somišljenik naj že sedaj opozori trgovce, naj takoj naroče te umetniško izvršene razglednice. Če bo vsak, ki želi »Slovenski Straži« vspeha storil svojo dolžnost, bodo res lepe razglednice lahko v par dneh razprodane. Povsod zahtevajte velikonočne razglednice »Slovenske Straže«.

— Odlikovani so s častno svetinjo za zaslužno delovanje na ognjegasnem polju člani Prostovoljnega gasilnega društva v Metliki Alojzij Kobe, Anton Sušec in Franc Barbič.

— Iz učiteljske službe. Dopust se je dovolil do konca letošnjega šolskega učiteljski Leopoldini Podobnik na Gori; namešča jo Frančiška Kavčič, dozdaj v Zgornjem Logatcu; začasna učiteljica Helena Kraigher je premeščena z Rakeka v Spodnji Logatec.

— Mošenjski občinski odbor je oblast razpustila. Gerentom je imenovala bivšega župana J. Resman. V pomoč mu je pridelila izmed vsake treh novih občin po dva svetovalca. Za Mošnje sta imenovana M. Avsenik in Ant. Frelih, za Ljubno Al. Cvenkelj in J. Skoričič, za Leše pa Fr. Valjavec in Ig. Kokalj. Volilni imeniki se imajo pripraviti in razpoložiti do 1. aprila. Volitev v posamezne občine bo najbrž koncem maja.

— Občinski lovi krajevnih občin Predoslje, Kranj in Naklo se bodo dne 3. aprila 1913 v uradu c. kr. okrajnega

glavarstva v Kranju potom javne dražbe oddali v zakup za dobo šestih let.

— Konferenca Sodalitatis za novo-meško dekanijo bo cvetni ponedeljek 17. t. m. pri oo. frančiškanih v Novem mestu točno ob 10. uri popoldne v kongregacijski dvorani.

— Okolu 14.000 juristov študira sedaj na avstrijskih visokih šolah.

— Mrtvega našli. Na Vačah so pred Kristanovo prodajalno našli 11. t. m. jutraj mrtvega posestnika Janeza Pirca iz Tolstege vrha, ki je služil za hilca pri Kristanu na Vačah. Imenovan je bil strasten pijanec, vsled česar je bil tudi pod kuratelo. Govori se, da se je na nekem lesu spodtaknil in padel s sencem na kamen ter se ubil. Jasnost bo prinesla preiskava.

— Gostilničarska zadruga v Kranju je na svojem zadnjem običnem zboru izvolila odsek 7 članov, da se doseže za gostilničarje ugodnejša mesna cena. Ta odsek je izvolil za predsednika g. Lovrenca Rebolja v Kranju. ki se trudi doseči pri mesarjih kar najugodnejšo ceno. Mesar Matija Golob v Kranju je obljubil oddajati gostilničarjem meso po K 1.64, drugi kranjski mesar po K 1.56, nek škofjeloški mesar pa celo po K 1.50 v Kranj postavljeno. Seveda naj gg. mesarji uvidijo, da bode treba primernega znižanja cen tudi pri privatnikih. Prvi korak je storjen, naj sledi skoro drugi.

— Novice z Viča. V poročilu o Vincencijevi družbi se je vsled neljube pomote mej delavnimi člani konference sv. Antona izpustil g. Viktor Oblak, hišni posestnik, ki je eden najmarljivejših sotrudnikov imenovane konference. — Gospod Ivan Starin, mesar, je te dni kupil hišo Josipa Pleško na Glincah. Prostor, na katerem stoji hiša, je eden najlepših na Glincah in bo g. Starinu zelo primeren za njegovo obrt. Jožeta Pleškota bodo pa pogrešali biciklisti, ki so v njegovi »nenavadni« kovačiji iskali pomoči. Pogrešali ga bodo tudi šolski otroci, ki so pri njem pustili marsikak novčič za kolo in marsikaj časa tu zapravili. Nam je prav ljubo, da je ta tovarna biciklov in druge ropotije prešla na drugo pot. — Na Glincah št. 41 je včeraj padel iz prvega nadstropja 8letni deček Franc Omeje. Poškodovanega dečka so prepeljali v deželno bolnišnico.

— Profesor Zdiehowski, znani odlični poljski učenjak in prijatelj Jugoslovanov, se je včeraj mudil v Zagrebu. Iz Zagreba je odpotoval k svoji materi v Opatijo.

— Nesreča na žagi. 33 let starega žagarskega pomočnika Antona Šorla v Zapužah je pri delu zagrabil valjar na žagi in ga zavrtel s tako silo, da mu je zdrobil prsni koš.

— Umrl je v torek dne 11. marca na Nanosu veteran, vojak Radeckijeve vojske, Franc Piženti, rojen dne 25. septembra 1825. Njegovo ime je znano vsled njegove posebne postrežljivosti marsikateremu obiskovalcu naših nanoških planin. R. I. P.!

— Iz Horjula se nam poroča, da je na Vrzdencu dne 8. marca t. l. umrl vrli mož, 85letni Anton Slovaš, zadnji Radeckijev veteran v tej občini. Svetila mu večna luč!

— Uboj. Na Raki pri Krškem so se stegli te dni med seboj kmečki fantje. V pretepu je eden izmed fantov zabodel z nožem do smrti 17letnega sina gostilničarja in mesarja Hrastnika na Raki, Alojzija Hrastnika. Ubijalce so zaprli.

— Nemške postne pridige v Novem mestu bo imel letos od petka dne 14. t. m. do včeraj Velikega četrta vsak večer ob ob pol 7. uri preč. p. Emil Volbert, znani govornik jezuitskega reda.

— Napad na učiteljsko družbo. K tozadevni notici nam poroča učiteljica gdč. Marija Kotnik z Rake, da ji je sodišče prisodilo 500 kron odškodnine in ne 1000 kron, kakor je bilo poročano, Jankoviču je bilo prisojenih odškodnine 10 kron, Kresalu pa 5 kron.

— Samoumor rojaka v Ameriki. V Butte Mont. se je ustrelil rojak Josip Bezek, doma iz semiške župnije.

— Ubilo je v Terčio Colo. v Ameriki 32 let starega rojaka Fruanc Dušo, doma iz Trebnjega na Dolenjskem. V starem kraju zapušča stariše in eno sestro.

— Ljudska šola. Gdčna. Tereza Črnologar je imenovana za začasno učiteljico v Višnji gori. Učitelj g. Friderik Dermelj je imenovan za začasnega voditelja na isti šoli. Učiteljica gdč. Eliza Zupančič je imenovana za začasno učiteljico v Ribnici. Gdčna. Josipina Šterlekar je imenovana za začasno učiteljico v Ratečah na Gorenjskem. Gdčna. Marija Bizjak in Josipina Demšar sta imenovani za supletinje, prva na šoli pri Sv. Petru v Ljubljani, druga v Št. Vidu nad Ljubljano.

— Društvo vrtnarjev in prijateljev vrtov v Kranju se je razšlo, oziroma preosnovalo v društvo »Vrtnarska šola«, katere namen je pospeševati vrtnarstvo. Svoj namen hoče doseči z gradnjo in vzdrževanjem vrtnarske šole, s poučnimi predavanji in strokovnimi nasveti, zlasti pa, da budi v ljudstvu veselje do vrtnarstva in do razumnega obdelovanja zemlje.

ZMEDE NA OGRSKEM.

Opozicija napoveduje boj v ogrskem državnem zboru. — Volilna predloga v zbornici magnatov.

Ogrske opozicijske stranke so sklenile, da prično proti Tiszovi volilni preosnovi in proti izpremembi poslovnika najostrejši boj. »Pester Lloyd« objavlja, da je grof Smreznani izjavil, da uprizori jutri v zbornici opozicijsko hrupno obstrukcijo. Kakor znano, se opozicija dozdaj proti Tiszovi volilni preosnovi ni borila dejansko, a ker se je nečedna mešetarija opozicijskih grofov s Tiszom glede na volilno preosnovo odkrila svetu, je ugled opozicije zelo trpel, vsled česar so včeraj sklenili, da hočejo le vprizoriti kravale v zbornici. O volilni predlogi je razpravljaj včeraj tudi državnopravni odsek magnatske zbornice. V odsekovi seji je Lukacz izjavil, da želi, da se predloga še pred Binkoštni reši, ker želi nove volitve izvesti po določilih novega volilnega reda. Odsek je predlogo sprejel.

PREPREČEN NAPAD NA RUSKEGA CARA.

»Lokalanzeiger« poroča, da je policija v Peterburgu preiskala več stanovanj in zaprla nevarnega hudodelca, pri katerem je našla ponarejeno vstopnico h gledališki predstavi, ki jo je obiskal car.

Štajerske novice.

Š Opuščena predilnica v št. Pavlu. Zaprli so predilnico v št. Pavlu na Sp. Štajerskem, ki je obstojala že 80 let in je v njej delalo 400 do 500 delavcev in delavk. Predilnica je bila pred dvema letoma še last tvrdke Stocker, Hofmann in Ko., ki jo je prodala predilniški akcijski družbi Ajdovščina-Litija, ki je pa zdaj predilnico zaprla, ker hoče delo bolj osredotočiti. Šentpavelske delavce in delavke je tvrdka deloma premestila v Ajdovščino in v Litijo, večina delavstva in uradništva je pa postavljena na cesto.

Š Podržavljenje graške policije. Te dni sta se pri notranjem ministru zglasila graški župan dr. v. Fleischhacker in deželni odbornik Hofmann v. Wellenbof ter mu izročila spomenico, tičočo se podržavljenja graške mestne policije. Prosil sta, da bi minister to reč pospešil in dobila zagotovilo, da se to zgodi.

Š Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo dne 16. suča popoldne se ponavlja zgodovinska slika »Ben Hur«, ki je prvič privabila toliko občinstva, da je moralo več oseb oditi. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Letaki z vsebino se dobijo na dan predstave pri vratarju brezplačno.

Š Osebnosti. Absolvirani jurist g. Trstenjak je sprejet pri namestnji v Gradcu kot konceptni praktikant. — Sodni praktikant Jašper je prestavljen iz Maribora k okrožni sodnji v Bihač v Bosni.

Š Umrla je v Ljutomeru soproga ravnateljca meščanske šole gospa Franja Spanda. — V Orchovi vasi je umrl gimnazijec 7. šole Jožef Rudolf.

Š Novi predsednik celjskega okrožnega sodišča Adalbert Kotzian je že nastopil svoje mesto in prevzel vodstvo okrožne sodnije v Celju.

Š Ponesrečen dragonec. Pri neki vaji dragonskega polka v Slovenski Bistrici je padel dragonce Jože Ferjen s konja in se tako hudo poškodoval, da je vsled dobljenih poškodb kmalu nato umrl.

Š O razveljavljenju občinskih volitev v Brežicah. Zaradi sleparij pri zadnjih občinskih volitvah od strani Nemcev so se Slovenci pritožili ter so razveljavljene. Glavni krivci v nemškem taboru so v kazenski preiskavi. — Nadalje so naši Nemci tudi pri volitvi delegatov v okrajno bolniško blagajno zelo sleparili, hoteč ji še z naprej v svojih rokah obdržati. Vendar jim je tudi tu pritožba s slovenske strani prekrizala račun s tem, da je vlada razveljavila sedanje volitve in bo prihodnje volitve vodilo okrajno glavarstvo.

Š Nemška turnarska slavnost se vrši letos v Celju, pri kateri bi naj nastopili tudi učenci deželne meščanske šole in že po vseh razredih se pogovarjajo o nastopu. Ali vodstvo ne ve, da je na zavodu več Slovencev kot Nemcev in da take stvari ne spadajo v šolo? Slovenskih otrok hellowci ne bodo izkoriščali v nemške namene.

Š Občinske volitve v Studencih pri Mariboru so v vseh treh razredih razveljavljene. Naš pameten nemškonalen občinski zastop je prezrl, da ima občina toliko volilcev, da mora imeti 24 odbornikov in ne pa 18 kakor pri zadnjih volitvah. Vloženi pritožbi Slovencev se je v celnem obsegu ugodilo in so volitve v vseh treh razredih razveljavljene. Kdaj bodo nove volitve, še ni določeno.

Š Iz politične službe. Absolvirani jurist gospod Trstenjak je sprejet pri namestnji v Gradcu kot konceptni praktikant.

Š Obrtno nadaljevalno šolo v Brežicah obiskujejo samo Slovenci in se podučujejo slovensko. Potem bi moral, kakor druge slovenske obrtne šole na Spodnjem Štajerskem tudi našo nadzorovati obrtni nadzornik iz Ljubljane. Da se našim Nemcem ne bi tu krivica zgodila, je občinski urad oblasti v Gradcu sporočil, da je šola nemška. Tudi tukaj se izvrši kmalu izprememba v korist Slovencev.

Š Morilec svoje žene pred porotniki. Pred mariborskimi porotniki je stal te dni 38 let stari delavec J. Reiter, ki je v Studencih v prepiru ubil svojo vedno pijano ženo. Vprašanje o umoru so porotniki zanimali, pač pa potrdili vprašanje o uboju in Reiter je bil obsojen na šest let težke ječe.

Š Fata morgana. Pri Sv. Marjetji pri Ptujju so imeli pred par dnevi zjutraj krasno fata morgano. Med 7. in 8. uro so se tik nad župnijskim gozdom videla mesta, v katerih so se videle hiše po 6 nadstropij visoke, pa vse krite s pločevino. Okrog je bilo morje in drevje, kakor v puščavi. Nekaj krasnega in neverjetnega za onega, ki kaj takega še ni videl. Ko je prikazen izginjal, so se videli še stebri in naposled so tudi ti izginili. Zrak je bil zelo čist in se je, ko je prikazen izginil, močno tresel.

Š Avtomobilski promet med Celjem in Ljubljano se ulegne, kakor smo že poročali, oživotvoriti že tekom nekaterih tednov. Vožnja sem in tja bi stala 8 K. Izven tega pa še promet med Celjem—Zalcem in Vranskem. Družba, ki hoče ta promet izvesti, si je zagotovila za to že potreben kapital. Ta promet bo velike važnosti in koristi za našo lepo Savinjsko dolino.

Š Iz poštnih služb. Poštna nadoficijala Ivan Peče v Mariboru in Adolf Kolb v Ptujju, sta vstopila v stalni pokoj.

Ljubljanske novice.

Ij Naše izvežbane pevke in pevce prosimo, da se gotovo udeležijo današnje pevske skušnje za veliko Einspieler - Slomškovo slavnost. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer v prostorih slovenskega glasbenega društva »Ljubljana«. Razgovor bo tudi o sodelovanju zbora ob katoliškem shodu, ki bo zbral v Ljubljani iz vseh jugoslovanskih zemelj na tisoče Hrvatov in Slovencev. Projektovan je ob tej priliki velik koncert.

Ij Velikonočne razglednice »Slovenske Straže« se prodajajo v Ljubljani v naslednjih trgovinah oziroma trafikah: A. Skulj, Poljanska cesta. — Hinko Sevar, Stari trg. — Ana Okrupa, Resljeva cesta. — Ana Janežič, Florijanska ulica. — Prodajalna Kat. tiskovnega društva, Kopitarjeva ulica. — Fran Soukal, Pred Škofijo. — Franja Strkovič, Dunajska cesta. — Ana Saje, Dunajska cesta. — Angela Češnovar, Kolodvorska ulica. — Blaž, Dunajska cesta. — A. Podboj, Sv. Petra cesta. — I. Gajšek, Sv. Petra cesta. — Evgenija Šubic, hotel Union. — Ivana Pichler, Kongresni trg. — Josipina Kleinstein, Jurčičev trg. — **Pohitite takoj v te prodajalne po krasne velikonočne razglednice »Slovenske Straže«!**

Ij Predsedstvo Zveze Orlov in kranjske podzveze vabita svoje člane k važni seji, ki se vrši jutri v četrtek ob 7. uri zvečer v Katoliški tiskarni, III. nadstropje. Začetek točno!

Ij Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani vabi člane in prijatelje društva k predavanju, ki se vrši v četrtek dne 13. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Predava č. g. vikar Jožef Cegnar.

Ij Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana vabi na svoj redni letošnji občni zbor, ki bo v sredo dne 26. marca t. l. popoldne ob 6. uri v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani s tem-le dnevnim redom: 1. Poročilo odbora in računskih preglednikov. 2. Volitev enega odbornika in dveh računskih preglednikov. 3. Slučajnosti. Ako ta društveni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih odbornikov.

Ij Umrl je včeraj generalni reprezentant splošne zavarovalne družbe

»Providencija« in ravnatelj »Feniksa« v p. g. Josip Prosenec. Pokojnik je dolgo vrsto let deloval v ljubljanskem občinskem svetu ter je prejšnja leta živahno deloval v tedanji konservativni stranki. Bil je splošno spoštovan, odlikoval se je z neumorno pridnostjo, s katero je storil mnogo dobrega. Pokojnik je bil med soustanovitelji Vzajemnega podpornega društva. Naj počiva v miru! Ob bridki izgubi njegovi vesele spominjani rodbini naša iskreno sožalje.

Ij Dan je bil v »Rožcah« v Unionu. Ij Iz gledališke pisarne. Sinočnja predstava Sem Bellijeva poema »Ljubezbenbezen treh kraljev« se je morala vsled prepričlega obiska odpovedati. — V četrtek se vprižori zadnjič v sezoni za par Rossinijeva komična opera »Brivec seviljski« z znano koloraturko gospo Otahatovo v vlogi Rožine kot gostom.

Ij 30letnica g. Ignacija Borštnika. Prihodnji teden slavi prvak hrvaške drame g. Ignacij Borštnik, bivši zaslužni režiser slovenskega gledališča 30letnico svojega delovanja kot gledališki igralec. Hrvaško gledališče vprižori tem povodom Hebelovo dramo »Marijo Magdaleno«.

Ij Novi društvi. C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko je ustanovilo društvo: »Slovanski klub v Ljubljani« in »Podružnica Ljubljana zveze absol. srednješolcev c. kr. priv. južne železnice« odobruje vzelo na znanje.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Dolinšek, bivša delavka, 81 let. — Janez Ravnihar, krojaški pomočnik, 18 let. — Vida Teran, hči užitninskega paznika, 2 leti. — Barbara Kodra, zasebnica, 52 let. — Jernej Mele, hlapec, 49 let. — Jožeta Novak, hči tovarniškega delavca, 11 mesecev. — Franc Oman, ključavničar, 69 let. — Gabriela Jerala, hči stolarskega mojstra, 3 tedne.

Ij Umrli je gospa Matilda Wutscher, vdova okrožnega zdravnika.

Ij Prijet tatinski natak. Pred dvema leti je bilo v kavarni Avstrija vlomljeno in ukradenih več svačič ter spraznjen nabiralnik Ciril - Metodove družbe. Nekaj dni potem pa bila v gostilni pri Auru, natakarku Petru Rožarku, med tem ko je malo zadremal, ukradena denarnica z vsebino 70 K. Sumljiv teh tatvin je bil 25letni brezposelni natakark Stefan Veršec, rodóm iz Zagreba, kateri je bil pa takrat neznan kam izginil. Te dni pa se je Veršec zopet pojavil v mestu. Policija ga je izsledila in aretovala.

Ij Predzrna tatvina. Dne 8. t. m. zvečer se je vtihotapil v pisarno kamnoseškega mojstra Feliksa Tomana na Resljevi cesti neznan tat in ukradel iz mize dve glavni knjigi, potem troje starodavnih knjig in sicer gotski abecednik, nemško srednjeveško in laško srednjeveško stavbarstvo ter izpolnjeno pošto nakaznico z dvema bankovcema po 50 K. Tat je knjige odnesel v rdečem namiznem prtju. Kdor bi zamoget dati kake podatke za izsleditev tatvina in knjig dobi od oškodovanca 100 K nagrade.

Ij Most pri deželni prisilni delavnici je zopet odprt za pešce. Ljubljanski izletniki, ki obiščejo te dni Stefanjo vas, imajo tako priliko pri povratku ogledati se tudi v dobroznani Flegarjevi gostilni na Zaloški cesti.

Iz slovanskega sveta.

sl Prusko nasilstvo proti Poljakom. Pruska zbornica je 11. marca 1912 obravnavala proračun naseljevalne komisije, ki na zahodnem Pruskem in v Poznaju goni Poljake z njih rodne grude in naseljuje Nemce na oropano poljsko zemljo. V zvezi s proračunom je zbornica otvorila glavno razpravo o novi nasilnosti pruske vlade proti Poljakom, ki zahteva 230 milijonov mark za ojačenje »nemštva« na zahodnem Pruskem in na Poznanskem. Poljedelski minister je naglašal, da se mora pomemčevanje poljske zemlje nadaljevati. Konservativci so izjavili po svojem govorniku, da dovoljujejo zahtevano vsoto, govornik centra je izjavil, da odklanja njegova stranka predlogo, ki ne odgovarja pravici in ustavi. Svobodni konservativci in narodni liberalci so tudi izjavili, da se s predlogo strinjajo. Proračun je zbornica na to sprejela in novo nasilno postavbo nakazala proračunski komisiji.

Črnogorski dečki ustavili turška častnika. »Corriere d. S.« poroča s Cetinja, da je predvčeršnjem par črnogorskih dečkov, starih okoli 12 let, ustavilo pri Njegušu dva turška častnika, ki sta pobegnili iz ječe v Podgorici. Dečki so pritirali oba častnika pred stražo. Na vprašanje poveljnika straže, kako da sta se udala takim malim dečkom, sta odgovorila častnika: »Z orožjem se ni šaliti.« Častnika so Črnogorci eskortirali nazaj v Pod-

gorico, imena hrabrih dečkov pa so bila sporočena kralju.

Gospodarsivo.

g Izseljevanje in plovstvo. V interelaciji zaradi pogodbe s Canadian Pacific glede plovstva med Trstom in Kanado se naglašja, da trgovsko ministrstvo z njo pospešuje izseljevanje. Uradna statistika pa dokazuje, da izseljevanje iz naše države itak narašča. Statistika dokazuje, da se Trst ugodno razvija, odkar dopušča ministrstvo, da se tam nastanjajo nove plovne družbe, ki odvarjajo nove proge kakor Canadian Pacific; Railway-Canadian ima že več let koncesijo. Za avstrijsko vlado je važno, da napravi iz Trsta prosto luko ter da se vrši obstoječe izseljevanje iz domačih luk in koristi tem in domačim družbam. Avstrijska vlada ima torej prav, da podeli koncesije samo tistim družbam, ki opravljajo službo iz Trsta ali kake druge avstrijske luke. Tako je ravnala tudi Italija, ki je dopuščala naselitev družbam in potem polagoma s spretno zakonodajo osnovala svoje trgovsko brodogojstvo. Pogodba torej ne pospešuje izseljevanja, pač pa povzdiguje blagostanje doma.

Ogrski sladkor bo cenejši. Da ubije konkurenco nemških sladkornih tovarov je ogrski sladkornik kartel sklenil znatno znižati ceno sladkorju.

Kdo dela draginjo. Dunajska »Landwirt. Zeitung« vsakega četrta leta prikaže izkaz o podraženju industrijskih izdelkov v naši in nemški državi. Za zadnje četrletje minolega leta poroča tako-le: Začetkom oktobra je nemška zveza za surovo železo zvišala cene za 3 K pri toni (2000 funtov), tekem meseca je pa še enkrat dvignila cene. Utemeljila je zvišanje z »dobrim kupčijskim položajem«. V Budimpešti je šla v bujno klasje spekulacija z ovšem, v Parizu pa se je izvršila velikanška sladkorna spekulacija, vsled katere se je sladkor nenavadno podražil. V konferenci, ki se je vršila v železniškem ministrstvu, je poslanec dr. Freissler izjavil, da radi previsokih skladišnih stroškov skoro ni več mogoče preko Trsta izvažati blaga; grajal je, da se v kartelu tržaških spediterjev nahaja tudi avstrijski Lloyd, ki uživa državno podporo! Pri tej priliki se je tudi zvedelo, da so naše železnice v prometu z Levanto za 50 odstotkov cenejše kakor v notranjem prometu, t. j. naše železnice prevažajo izvozno industrijsko blago za lažno ceno — na račun ostalih davkoplačevalcev! Avstrijska in nemška zveza jutine industrije sta opetovano šli s cenami kvišku in se pri tem sklicavali enkrat na slabe, enkrat na dobre tržne razmere. Kava je na hamburškem trgu dosegla višek s 1435 K za met. stot. Kartel ogrskih tovarnarjev strojnih jermen je zvišal cene za 10 odstotkov, avstrijska zveza iste industrije pa za 5 odstotkov. Celo erar je šel med podraževalce in zvišal cene živinske soli za 4 vin. pri met. stotu; to zvišanje je sicer malenkostno, a pri nadrobni razprodaji se bo seveda dokaj povečalo. Evropska emajlska unija je sklenila 25 odstotno zvišanje cen. Nemški premogovni sindikat je od 1. aprila l. l. naprej zvišal cene koksu za 1 K in premogu za 50 do 75 fenigov za tono. Zveza rensko - vestfalskih tovarnarjev mila v Kolinu je dvignila cene vsem izdelkom. Antimonu so cene stalno rastle; vrše se pogajanja za kartel. — Sladkornoindustrijska delniška družba v Przeworsku je izplačala 20 odstotno dividendo. V Sarajevu se je novembra podražilo pivo, in sicer za celih 16 vinarjev pri litru. Avstrijska in nemška zveza jutine industrije sta znova zvišali cene. Avstro-ogrski usnjarski kartel je takoj, ko se je osnoval, izdatno zvišal cene, istotako jermenarsko-usnjarski kartel, ki je izdelke kar za polovico podražil. Cene pohištva iz upognjenega lesa so se zvišale za 5 odstotkov. Nemški sindikat bakrene pločvine je zvišal cene za 2 marki. Novo-ustanovljena zveza nemških tovarnarjev peči je takoj zvišala cene za 75 odstotkov, s 1. julijem letos stopi v veljavo zvišanje za nadaljnjih 10 odstotkov. Decembra se je ustanovila delniška družba »Helios«, v kateri so se združili vsi avstrijski tovarnarji vžigalic, ki niso bili v zvezi »Solos«. Tako so sedaj vse spekulativne tovarne pod streho. Cementni kartel je za eno leto zopet na varnem, kartel za med je pa odpovedan. Društvo avstrijskih industrijev za svetovne izdelke je za enkrat opustilo že sklenjeno 50 odstotno zvišanje cen. Zato so se pa izdatno podražile stearinske sveče. Od novega leta sem so se dalje zvišale cene vsakovrstnim milom, parumom, pastam itd. Izdatno so poskočile cene zgornježelezemu premogu. Snuje se kartel av-

strijskih železolivaren itd. itd. Draginja se torej dela drugje, ne med kmeti, ki so vsled nje istotako prizadeti, kakor drugo prebivalstvo. A čudno, da kapitalistov občinstvo ne vidi, pač pa vsak srečo gleda na kmečkega »oderuha«, če malo dražje proda svoje borbne pridelke, za katere je moral sam osebno krvavo garati.

Avstrijsko železo na Japonskem ceneje nego v Trstu! O priliki preskave radi oddaje mornaričnih del v inozemstvo so prišle na dan čedne stvari, ki kažejo, kako nesramno se država in državljani odirajo s strani židovskega železnega kartela. Za plavajoči dok, kakršnega vojna mornarica potrebuje, zahteva hamburška tvrdka Blohm in Vos po 8 milijonov kron. Ladjedelnica v Trzinu (Monfalcone) je pa sprva zahtevala 97 milijonov kron in Danubijeva ladjedelnica na Reki celo 12 milijonov kron. Avstrijske ladjedelnice so zato toliko dražje, ker morajo železnemu kartelu, to se pravi judu Rothschildu, plačevati oderuške cene za železo. Rothschildove fužine v Vitkovicah so s prva hotele v Trst dobaviti pločevino po izjemni ceni, to je po 17 K 100 kg; iste fužine pa isto blago izvažajo v Hamburg po 15 K 93 vin., dasi morajo vrhu vsega plačati Nemčiji še uvozno carino. Dalje je pododsek proračunskega odseka dognal v tej stvari: Ladjedelnici v Trzinu je železni kartel za dobavo vojnomojnaričnih dokov ponudil železo po enotni ceni 19 K, isti kartel pa isto železo izvažal na Japonsko po 13 K 50 vin! Zastopniki železnega kartela opravljajo to s tem, češ, da morajo na Japonsko dobaviti železo pač po tisti ceni, kakršna vlada v svetovni konkurenci. To se pravi: Carino na železo imamo v Avstriji zato, da nam židovski kartelisti lahko narekujejo take cene, kakor se njim poljubi, in da te cene niso v nobenem razmerju s cenami na svetovnem trgu. Na ta način židovski železni kartel oguli avstrijsko prebivalstvo vsako leto za kakih 100 milijonov K! In ta roparska družba ima še nesramno čelo, da se javno in glasno pritožuje nad poveljnikom mornarice, ki se je ognil teh domačih oderuhov in naročil oddal inozemski tvrdki; ki ni vezana na oderuške cene kakega Rothschildovega železnega kartela. Pošteno prebivalstvo mora biti mornaričnemu poveljniku le hvaležno, ljudska zbornica naj pa čim preje pomeče s carino na železo.

Laurin-Klementovi sanitetni vozovi za Bulgarijo. Kakor znano so po izbruhu vojne od vseh strani hiteli zdravniški pomožni oddelki in člani društev Rdečega križa, da sodelujejo v sicer vzorno organizirani vojni službi. Vojno ministrstvo se pa ni zadovoljilo z dosežanjo opremo sanitetnega zbora, marveč je tvrdka Laurin & Klement, kakor se nam poroča, dobila naročilo za takojšno dobavo 12 novih sanitetnih motornih voz po 2832 HP, v katerih vsakem je mesta za 8 lahko ali 4 težko ranjene. To naročilo od bulgarskega vojnega ministrstva je za navedeno tvrdko jako častno. Da je tvrdka tega tudi vredna, kaže najbolj dejstvo, da bodo vozovi v najkrajšem času dospeli v Sofijo, nakar se takoj izroče svojemu namenu.

POMNOŽENO ZRAČNO VOJNO BRODOVJE V NEMČIJI.

»Vossische Zeitung« poroča, da zgrade v Nemčiji deset novih velikih zrakovlovov. Do julija letos pridele že pet novih zrakovlovov zračnemu brodogojstvu.

Razne stvari.

Zdravje sv. Očeta. »Corriere d'Italia« poroča, da se je zdravje sv. Očeta znatno izboljšalo. Mrzlica je skoraj popolnoma ponehala, tudi katar in kašelj se izboljšavata. Sodiijo, da sv. Oče v kratkem popolnoma ozdravi.

Novi predsednik Zedinjenih držav — abstinent. Pri slavnostih v vladni palači novega predsednika Wilsona ne bo znanprej nobenih alkoholnih pijač več na mizi. Wilson, njegova žena, podpredsednik, njegova žena in državni tajnik Bryan, so namreč — abstinenti.

Lep testament krščanskega politika. Pred kratkem je umrl v Bambergu na Bavarskem sloviti nemški politik stolni dekan dr. Schädler. Bil je od leta 1890 državni poslanec in drugi podpredsednik katoliškega centra na Nemškem. Znanstveno, socialno in politično zelo izobražen mož, ki je pač dobro svet in njegove potrebe poznal, je zapustil svoje premoženje ljudskim misijonom. Z njegovim denarjem naj bi se pokrivali vožni in vzdrževali stroški katoliških misijonarjev, ki prirejajo misijone v revnih in med protestantovskim življenjem živečimi katoliškimi župnijami. V svojem testamentu

pravi, da želi da bi svet spoznal velik moralen vpliv ljudskih misijonov.

190.000 francoskih učiteljev blamiranih. Leta 1909 so izdali vsi francoski škofje pastirski list, v katerem opominjajo francoski narod, naj pošilja svoje otroke v katoliške šole in ne v državne brezverske šole. Obenem so prepovedali rabo nekaterih šolskih knjig v državnih šolah, v katerih se žali katoliško versko prepričanje. Na pastirski list je odgovorilo 190.000 francoskih državnih učiteljev, združenih v sindikatih s tožbo, češ, da jim je povzročil ta pastirski list materialno škodo in da jim jemlje ugled. Najprvo so tožili kardinala Lucona, ki je bil res v Reimsu obsojen od civilnega sodišča na 5000 frankov, katero vsoto bi moral plačati v učiteljske blagajne. Najvišji sodni dvor je pa te dni to razsodbo razveljavil in učiteljem pojasnil, da nima sploh nobene pravice do takih tožb. Državni učitelji niso nikoli pravni zastopniki državne laiške šole in tudi nimajo zato pravice se kot take izigravati. Dobra lekcija tudi za naše Zvezarje, ki so se pred kratkim repenčili, kako bo francosko učiteljstvo francoske šole »zdelalo«.

Dovtipen berač. Nedavno je v Pragi umrl berač Viljem Muneles, ki je bil občezen pod imenom »Viljem Praški«. Bil je pristen berač-pijanček, ki bi bil pa rad veljal za kaj velikega; navadno je hodil s knjigo pod pazduho, češ da je — pisatelj. Smrt ga je doletela po nesreči; zadel ga je voz električne cestne železnice in ga tako poškodoval, da je v bolnišnici kmalu umrl. Ko so po smrti pregledovali njegovo razcapano obleko, so našli v njej — oporoko. V tej oporoki je volil: Bolnišnici usmiljenih bratov, kjer je opetovano našel zavetje in okrepčilo, kadar so onemoglega pobrali na cesti, 500 K; eni bolniških strežnic, ki ga je ondi večkrat prisilila k snagi, 200 K; nekemu redarju, ki ga je radi beračenja in pijanosti večkrat odvedel v zapor in mu tako preskrbel vso oskrbo — 200 K; nekemu drugemu redarju, ki ga je ravno stokrat aretirjal, 100 K in družini, pri kateri je nazadnje stanoval, 25 K. Vsi so bili ginjeni nad tem beračkim testamentom, v katerem se je radodarno spomnil vseh onih oseb, katerim je v življenju prizadeval preglavice. Toda ginjenost se je hitro razkadila, ko se je dognalo, da je »Viljem Praški« vsega vkup zapustil — 40 vinarjev in je torej s svojim testamentom hotel še zadnjič »potegniti« tiste, s katerimi je imel v življenju največ opraviti. Mož je imel humor!

Palača foscari v Benetkah v ognju. Kdor je bil že v Benetkah in se je vozil po Canal grande, je gotovo videl ob morskem bregu prelepo palačo foscari, v kateri je dragocena zbirka slik Reininghaus. Ta palača je ponoči dne 9. marca začela goreti in so ogenj komaj udušili. Škode je blizu 300.000 lir. Lastnik hiše Reininghaus si je komaj rešil življenje.

Velika tatvina pri juvelirju Viljemu Hage v Curihu. V noči od 6. na 7. t. m. okoli 1. ure zjutraj so v goraj navedeno trgovino vlomili tatovi in pobrali dragocenosti v skupni vrednosti za 50.000 frankov. Tatovi so pobrali 33 zlatih žepnih ur za gospode in dame, dalje 657 dragocenih prstanov, opremljenih z diamanti, rubini, smaragdi, safiri itd.

Viharji ob laški Rivieri. Dne 9. t. m. je divjal ob laški Rivieri strašen vihar. V Genovi je veliko ladij vihar poškodoval. V Laboni je podrl vihar več dimnikov. Ubit je bil pri tej priliki en delavec, sedem jih je bilo pa ranjenih. V Novipi, Liguru, Regiu-Emiliji in v drugih mestih je snežilo.

Samoumor stotnika. Dne 11. t. m. se je v Pragi ustrelil stotnik 102. pešpolka Emil Weiser.

Aretirani goljufivi bankir. V Budimpešti so aretirali bankirja Evgena Halmosa, glavnega ravnatelja budimpeštanske trgovske banke, ker je proti njemu vloženih 43 kazenskih ovadb. Poneveril je nad 100.000 kron.

30.000.000 frankov poneveril je bivši bančni ravnatelj Vilmaert, ki so ga zdaj na severnem Francoskem aretirali.

Vodnik po svetovnem časopisju se lahko po pravici imenuje časopisni katalog, ki ga je pravkar izdala pisarna Rudolf Mosse na Dunaju I. Seilerstätte 2. Sestavljen je z največjo skrbnostjo ter nudi interesentom najdalekosežnejše informacije na vprašanje: kje, kdaj in kako naj se izvrši v današnjih dneh neizogibna reklama po časopisih. Imenovana tvrdka, s katero je v trajni zvezi naše časopisje, pošlje navedeni časopisni katalog vsakemu na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Ali je izraz »krava« razžaljav? Z vprašanjem se je te dni pečalo sodišče nekega majhnega kraja na Francoskem. Kot tožiteljica je nastopila neka

vse časti vredna gospodinja iz bližnje okolice Grenoble. V svoji pritožbi je navedla, da se je vaški trgovec o priliki, ko se je neki gospod izveštil pri njem o njeni osebi, tako-le izrazil: »Gospa Lacrome je pošena ženska in pridna delavka, z eno besedo — dobrodušna krava.« — »Dotični gospod, ki je poizvedoval po meni, je bil moj ženih,« tako je izjavila gospa Lacrome pri razpravi, »in zato si lahko mislite, kako me je morala užaliti toženčeva opazka, s katero me je primerjal z bitjem, ki uživa, kar se tiče duha, tako majhen sloves.« Toženec je pa temu nasproti poudarjal, da v izrazu krava ni ničesar razžaljivega, saj je to vendar jako koristna žival, ki ima vrhu tega celo vrsto dragocenih lastnosti. Kako dobro je v ostalem govoril o tožiteljici, priča dejstvo, da jo je dotični gospod tudi res poročil. Žaliti gospe Lacrome niti od daleč ni mislil; nasprotno si on pod izrazom »krava« predstavlja pridno, koristno in v vsakem oziru simpatično bitje. Sploh je tožitelj pojmu o kravi tako vsestransko prikupno in lepo razložil, da je premagal vse sodnikove pomisleke in bil — oproščen.

Planet Merkur je ta mesec viden. Njegova pot krog solnca gre, kakor znano, med potjo Venere in zemlje. Zato se planet Venera in Merkur kažeta zemljanom zdaj kot večernici, zdaj kot jutrnjici, nahajajoči se navidezno ali vzhodno ali zapadno od solnca. Ker znaša srednja oddaljenost Merkura od solnca približno eno tretjino od zemeljske oddaljenosti od solnca, se ta planet navidezno le malo oddalji od solnca ter ostane v somraku skrit. Tu in tam je pa vendar s prostim očesom viden v naših širinah. Ravno sedaj so za to precej ugodne razmere. Zvečer ga je možno videti na oni strani neba, kjer je solnce zašlo, kot rdečkasto zvezdo prve vrste. Viden bo še kakih 8 dni.

Kako muči lakota oblegana mesta. Turki bi radi prepričali svet, kako dobro sta Odrin in Skader preskrbljena z živili. Nedvomno sta obe mesti imeli časa za obilno preskrbo z živili in istotako gotovo sta ta časa tudi dobro uporabili. Toda treba je pomisliti, da je n. pr. v Odrinu poleg okroglo 40.000 vojakov še dobrih poldrugi stoletiso civilnih prebivalcev in beguncev iz okolice, in da je mesto sedaj že nad tri mesece hermetično zaprto, da torej od zunaj ne more ničesar dobiti. Pa naj je bilo še tako bogato založeno z živili — toliko število ljudi je v teh mesecih nedvomno dodobra izpraznilo zaloge. Kako se v tem oziru godi obleganim mestom, nam kaže Pariz o priliki obleganja leta 1870/1871. Obleganje se je začelo dne 19. septembra 1870, mesto se je pa podalo 29. januarja 1871. Dasi je bil Pariz z vso deželo zvezan z gosto železniško mrežo in so pred obleganjem na vso moč hiteli z zbiranjem živeža, je vendar kmalu postala vladarica mesta — lakota. Kruha je imel Pariz za 130 do 140 dni. Prodaja kruha je bila strogo urejena: za vsakega odraslega človeka je bilo na dan določenih 300 gramov, za otroke pa po 150 gramov kruha. Za začetkom obleganja je imel Pariz 62.000 volov, 370.000 ovac, 12.000 svinj in krog 100.000 konj. Vse to se je kar hitro stajalo. Ze oktobra so klali po 500 konj na dan. V decembru so prišle na vrsto zveri in eksotične živali iz zoološkega vrta. Na trgu so prodajali pse, mačke in — podgane. Novembra je stala podgana 60 santimov, proti koncu obleganja pa 4 franke! Zračunali so, da je takrat Pariz pojedel krog 20 milijonov podgan.

Turkinja o zapadni Evropi. Zejneb Hanum, junakinja enega Lottijevih romanov, je svoj čas pobegnila iz harema in se podala v zapadno Evropo, kjer je mislila najti lepše življenje. Doživela je pa kruto razočaranje; odlična turkinja se je prepričala, da zapadno-evropsko življenje živi še mnogo bolj neusmiljeno življenje, nego turkinja v haremu. Svoje utise je v pismih razodela Angležinji Elison, ki je sedaj ta pisma objavila. Zanimivo je, kako Zejneb Hanum sodi o zapadno-evropskih plesih; zde se ji skrajno nesmiselni. Navdušenje zapadno-evropske mladine za ples ji je nekaj nerazumljivega, nemogočega; nekoč je slišala mlado damo med plesom reči svojemu kavalirju: »Ne želim si slajše smrti, nego umreti med valčkom.« Res, lepe pojme je turkinja lahko ponela z zapada o ujevovi mladini.

Usmrčenje ogleduha. V petek 28. m. m. so v Belgradu ustrelili 56letnega Svetožarja Gavrilovića radi špionaže v korist Avstrije. Policija je Gavrilovića dolgo opazovala, ko je pogostom hodil v Zemun in se ondi sbajal z nekim znanim avstrijskim ogleduhom. Končno so Gavrilovića zaprli. Tako na policiji kakor kasneje pred vojnim sodiščem je Gavrilović priznal svoj zločin, nakar so

ga obsodili na smrt. Smrtno obsodbo je potrdilo kasneje še veliko vojno sodišče. Ves čas zapora, kakor tudi ob izreku smrtne obsodbe in prav do usmrčenja je bil Gavrilović hladno in malo beseden; svojih sokrivcev ni hotel z nobeno besedo izdati. V noči pred usmrčenjem ni ničesar zavžil. Ob štirih zjutraj so ga v fijkarju odpeljali na Banovo brdo poleg topničarskega pokopališča. Vedel se je tako hladno, kakor da se pelje na kako potovanje; skrbno se je oblekel in zvil celo v odejo, rekoč: »Odejo vzamem s sabo, moja je.« Ko so mu bili pred izkopanim grobom še enkrat prebrali smrtno obsodbo in je bil prota Nikola Božić izgovoril nekaj ganljivih besed, je Gavrilović vzkliknil: »Vest mi je čista... Bog mi je priča... Živela Srbija!« Poročnik poveljuje ogenj; dvakrat po štiri kroglice zadenejo in Gavrilović se mrtev zgrudi v grob.

Samomorci na Dunaju. Na Dunaju stransko narašča število samomorov. L. 1911. se jih je usmrtilo 1416, 890 moških in 526 žensk. Lansko leto se je število samomorilcev pomnožilo. Samomorov je bilo 1558, med njimi 931 moških in 627 žensk. Najbolj žalostno je, da se celo med šolsko mladino širijo samomor. Najmlajša samomorilka bila stara 12 let, en deček devetih let je pa poskusil samomor. Najstarejši samomorilec je bil star 88 let. To je žalostno znamenje modernega napredka.

Tajni policist ropar. V Jekaterinburgu na Ruskem so v nekem hotelu zasučili tri moške, ki so bili osumljeni številnih vlomov. Ko so jih hoteli aretirati so se uprli ter so bili nato v boju s policaji vsi trije ustreljeni. Pri preiskavi mrtvih se je pokazalo, da je bil eden roparjev nastavljen kot tajni policist. Dognalo se je tudi, da izvirajo revolverji, denar in razne dragocenosti, ki so jih našli pri ustreljenih iz policijskega depota, kjer je bilo nedavno vlomljeno.

: Naročajte „Slovenca“ :

Laški goljuf prijet v Ljubljani.

V Solnogradu se je pojavil nek 24-letni laški akordant, kateri se je izdal za Petra Tramontina ter trgovcu Ivanu Kralju v Werfenu pod pretvezo, da ima na postaji veliko množino cementa izvalil 100 kron in odnesel zimski suknjič, vreden 30 kron. Pod enako pretvezo je dobil v Bischofshofnu ad trgovca Frana Devertke tudi 100 kron. Nato se je podal prekanjeni goljuf k zgradbi železnice na Dolenjskem, kjer mu je bilo odprto polje za uganjanje nadaljnjih goljufij in tam je razne trgovce in gostilničarje ogoljufal s tem, da se je izdajal za podjetnika pri železnici. Ko so mu v Metliki postala tla prevročila, se je podal na delo v Ljubljano. Mesece novembra je prišel k pekovskiemu mojstru Antonu Cizeju v Zalokarjevi ulici v družbi nekega drugega moškega, kjer je rekel, da je akordant alpinske družbe in si nadel ime Peter Cedolini. Le-tu je naročil za delavce za 80 kron kruha za drugi dan ter rekel, da bode sploh zanaprej tam naročeval kruh. Pri odhodu pa je izvalil od Cizeja 40 K češ, da mu je zmanjkalo denarja in da bodeta potem poravnala pri računu. Po tej goljufiji je zopet izginil iz Ljubljane. Prišedši nazaj se je nekega popoldne pojavil v Schreyevi prodajalni na Bregu ter tam pustil po prodajalki poklicati k sebi g. Schreya, pri katerem je tudi zopet hotel naročiti kruh za delavce. Ko mu je pa ta dejal, da bode povprašal zaradi cene pri družbi, se pozneje ni več vrnil. Ze drugi dan pa je na enak način preslepil pekaričo Terezijo Bizjakovo s tem, da je naročil za delavce kruh in izvalil 40 K denarja in zopet izginil. Policija, ki je poizvedovala, da se ubegli goljuf zopet povrne, je njegov prihod nadzorovala in ga predvečerašnjim na glavni pošti, ko je dvignil neko pismo, aretovala. Tramontinija, ki je rojen in pristojen v Clauzetto v provinciji Udine, so izročili sodišču.

Mohorjani — vsi se spomnite „Slovenske Straže“!

Teleonska in brzojavna poročila.

ZAHTEVE BALKANSKE ZVEZE.

Sofija, 12. marca. »Mire« piše: »Zaveznički so sklenili posredovanje velesil sprejeti. Pogajanja se bodo zato s posredovanjem velesil nadaljevala na podlagi pogojev, ki so se že svoj čas v Londonu formulirali, dodavši vprašanje vojne odškodnine, katere zaveznički pri svoječasnih mirovnihi pogajanjih

niso imeli časa zahtevati, ki je pa bo do slejkeprej vzdrževali. Sovražnosti se pa ne bodo ustavile in bo nadaljnji razvoj vojaških operacij seveda tudi na razvoj mirovnihi pogajanj vplival, kajti nove žrtve bodo zahtevale novih kompencij. Odgovor zaveznikov se izroči velevlastem bržčas jutri (danes).«

Fariz, 12. marca. »Tems« poroča, da bo balkanska zveza velesilam takole odgovorila: Zaveznički zahtevajo predajo Odrina in Skadera, toda tudi to zavetju teh trdnjav ne ustavi sovržnosti. Med mirovnihi pogajanjmi ne sme biti premirja. Odrin in Skader ostaneja v rokah balkanskih zaveznikov kot poročilo, da Turčija pogajanj vnovič ne prekine. Zaveznički vztrajajo na izplačilu vojne odškodnine. Bulgarija zahteva mojo Midia—Rodosto, Grčija otoke, Črnagora pa Skader.

RUSKA IN AVSTRIJSKA DEMOBILIZACIJA.

Peterburg, 12. marca. Ruska brzojavna agentura objavlja demobilizacijski dekret, ki je identičen avstrijskemu.

Dunaj, 12. marca. »Wiener Allgemeine Zeitung« piše, da se bo na avstrijski strani odpustilo 360.000 mož.

Berolin, 12. marca. Vest o avstrijski in ruski demobilizaciji je vzbudila tu veliko zadovoljnost. Poudarja se, da je ta demobilizacija dokaz, da Avstrija in Rusija tudi še spornih balkanskih vprašanj ne bosta rešili drugače kakor mirnim putem. S tem je Evropa rešena velike bojazni, ki je tako slabo vplivala zlasti na gospodarsko življenje.

ZAVIJANJE.

Dunaj, 12. marca. Dočim petersburški brzojavni urad izjavlja, da je pooblaščen izjaviti, da se je na podlagi rezultata diskusij med avstrijsko in rusko vlado ugotovilo, da Avstrija nima agresivnih namenov proti Srbiji in Črnigori, se na merodajnem mestu na Dunaju konstatuje, da izjava petersburškega brzojavnega urada ne sloni na dogovoru obeh vlad.

BORZA.

Dunaj, 12. marca. Borza je danes zelo ugodno poslovala. Kreditne akcije so poskočile za 6 K, južnoželezniške prioritete in turške srečke za 2 in pol K, Poldihütte za 14 K, hrvaške sladkorne akcije za 25 K.

POSŁANIŠKA KONFERENCA ALBANSKEGA VPRAŠANJA NOČE SE REŠITI.

London, 12. marca. Poslaniki velesil so se zbrali včeraj na dveurno konferenco. Ker balkanska zveza na mirovno posredovanje velesil še ni odgovorila, so se poslaniki razšli, ker niso imeli o ničemer drugem diskutirati.

Dunaj, 12. marca. Včerajšnja konferenca poslanikov se je zbrala na željo Avstrije. Ker pa Rusija glede nekega važnega vprašanja, tičočega se obmejne Albanije, ni podala nobene izjave, se je konferenca razšla v upanju, da se doseže v tem oziru kak rezultat jutri v četrtak, ko je zopet napovedana seja.

AVSTRIJA NI ZARADI SKADRA STORILA NOBENEGA KORAKA IN SRBIJA DRAČA NE MISLI STALNO OKUPIRATI.

Belgrad, 12. marca. Od kompetentne strani se izjavlja, da avstroogrski poslanik Ugron ni v Belgradu storil glede nameravanega naskoka na Skader nobenega koraka in da je kako posredovanje glede tega vprašanja od strani velesil popolnoma izključeno, ker se velesile v vojaške operacije ne bodo nič vmešavale. Srbske čete bodo Skader takoj zapustile, kakor hitro ga zavzamejo, garnizija v Draču se ne bo pomnožila in Srbija sploh ne misli ničesar ukreniti, kar bi onemogočilo sklep velesil glede nevtralnega srbskega pristanišča ob Adriji.

MLADOTURKI ZBIRAJO ARMADO PROTI LASTNI ARMADI.

Carigrad, 12. marca. Mladoturška vlada uvideva, da ne bo mogla prepričati kakega presenečenja v Turčiji sami. Vlada ima zato v San Stefanu pripravljeno majhno armado pod Enver begom, da brani Carigrad pred čataldžko armado, ki vedno bolj glasno zahteva od sultana in vezirja obsodbo morilcev Nazim paše.

VOJSKA SE BO NADALJEVALA.

Sofija, 12. marca. Merodajni krogi izrekajo mnenje, da bo Turčija minimalne zahteve balkanske zveze sprejela šele po še par odločilnih bitkah.

BOJ PRI BULAIRJU?

Carigrad, 12. marca. Včeraj so se tukaj širile vesti, da se pri Bulairu med Bulgari in Turki vrši bitka. Vest še ni potrjena.

GRKI OSVAJAJAJO EPIR.

Atene, 12. marca. Grki so zasedli mesti Lagiada in Filactes.

IZGUBE PRI JANINI.

Carigrad, 12. marca. Grki so izgubili pred Janino 10.000, Turki pa 6000 mož.

PRASKE Z ALBANCI.

Dunaj, 12. marca. »Albanische Korrespondenz« poroča, da je srbsko vojaško poveljništvo v Tirani, ko je čulo, da so prebivalci Kaza-Tire sprejeli albansko prostovoljno četo, ukazalo, da se kraj bombardira, kar se je zgodilo, pri čemer je bilo ubitih 17 mož, 10 mož in 2 ženi pa sta bili po vojnem pravu usmrčeni. Ostalo prebivalstvo je pobegnilo v gore in se pridružilo četam.

AVSTRIJSKO — SRBSKO RAZMERJE.

Dunaj, 12. marca. Dunajski srbski poslanik Jovanović se je danes vrnil s svojega potovanja v Belgrad. V dobro informiranih krogih se zatrjuje, da so bila poročila, ki jih je podal Jovanović ministrskemu predsedniku Pašiću v Belgradu, jako važna. Tekom zadnjega tedna je Jovanović opetovano konferiral z avstro-ogrskim skupnim fin. ministrom vit. Bilinskem glede političnih problemov, ki so v zvezi z bodočimi gospodarskimi odnosi med obema državama. Zlasti se je razpravljalo o vprašanju priključitve srbskega železniškega omrežja na bosensko omrežje. Govori se, da konference niso brez uspeha, marveč je prišlo v principu celo do sporazuma, ki bo služil za podlagi bodočim oficijalnim pogajanjem. Ta vest se v političnih krogih tolmači tako, da odnosi med Srbijo in Avstrijo nikakor niso tako napeti, kakor poročajo nekateri dunajski nemški listi. Iz Beograda se poroča, da se je med Srbijo in Avstrijo obravnavalo tudi vprašanje demobilizacije na jugu, da na se ta demobilizacija ne bo mogla izvršiti v onem obsegu kakor v Galiciji, dokler ne bo albansko vprašanje popolnoma rešeno.

PRIJAZNOSTI MED ZAVEZNIKI.

Sofija, 12. marca. Grška artiljerija je včeraj več ur bombardirala mesto Nigrita pri Seresu. Grkom se je posrečilo mesto zasesti, a so jih pozneje Bulgari zopet prepodili. Tako med Grki kakor med Bulgari vlada radi tega veliko vznemirjenje. Obe vladi nameravata ustanoviti posebno komisijo, ki bo imela nalogo, da natančno preišče vznemirjajoči dogodek in kaznuje vse krivce.

Solun, 12. marca. V sereški okolici je včeraj zopet prišlo do hudih bojov med Grki in Bulgari. Po zatrdilu potnikov je padlo včeraj nad 50 Bulgarov in Grkov.

London, 12. marca. »Daily Mail« poroča iz Soluna, da so se pri Debru in Ohridi spopadle srbske in bulgarske čete. Srbi so bulgarskega metropolita zaprli. V Sofijo odide deputacija, da se nad postopanjem Srbov z Bulgari pritoži.

Sofija, 12. marca. Glede boja pri Nigridi se ni odredila samo stroga preiskava, ampak bosta obe vladi tudi dogovorno izdelali poseben red za kraje, ki jih je več zavezniških čet zasedlo, da se taki žalostni dogodki ne ponovijo.

AVDIENCE.

Dunaj, 12. marca. Cesar je sprejel danes v audienci ministrskega predsednika Stürgkha in v vojnega ministra Kroatina.

ITALIJA VPOKLICALA DVA LETNIKA.

Rim, 12. marca. Vlada je vpoklicala pod orožje rezervnike letnikov 1888 in 1889 drugega razreda. Oficijalni komentar pravi, da je to le posledica že naznanjenega ojačenja mirovnega stanja laške armade.

SAŠKI KRALJ.

Dunaj, 12. marca. Saški kralj se je pripeljal semkaj na obisk svoje sestre nadvojvodinje Marije Jožefe.

NADNATAKAR USTRELIL GOSPODARJA.

Budimpešta, 12. marca. Nadnatakar Robert Felbert je ustrelil kavararja Adolfa Zweiga, ker ga je ta odpustil.

BREŽIČNI REKORD.

Gibraltar, 12. marca. Tukaj vsidrani amerikanski križarki »Salem« se je posrečilo zvezati se radiotelegrafično z Washingtonom, ki je od Gibraltarja 2300 morskijh milj v zračni črti oddaljen.

ANGLEŠKI BENEDIKTINCI PRESTOPILI V KATOLIČANSTVO.

London, 12. marca. Anglikanska benediktinska opatija v Caldey Islandu in anglikanske benediktinke v St. Bridesu, Milford Haven, so prestopile v katoliško cerkev. 6. t. mes. je redovni konvent to veselo dejstvo naznanil javnosti; obenem je objavil, da si bo opatija prizadevala, da bi bila sprejeta v rimsko-katoliški benediktinski red.

Le 30 menihov je podalo izjavo, da ostanejo v angleški državni cerkvi. Red anglikanskih benediktincev je bil posnet po katoliških benediktincih; udje so pa kmalu sprevideali, da pravega benediktinskega duha ni mogoče vlti redu, ako ni nad njim vidne glave katoliške cerkve — papeža. Zato so prestopili. Anglikanski benediktinski red je leta 1895 ustanovil obće priljubljeni menih Carly in bil tudi njegov prvi opat. Zenske redovnice sv. Benedikta so razven dveh vse sledile zgledu moških redovnih tovarišev in prestopile v katoliško cerkev. Ni dvoma, da bo ta razveseljivi dogodek med verniki angleške narodne cerkve z nova okreplil gibanje za prestop v katoličanstvo.

ZAVAROVANJE ZA STAROST IN ONEMOGLOST NA HOLANDSKEM.

Hag, 12. marca. Zbornica je s 54 proti 35 glasovom odobrila predlogo o obveznem zavarovanju delavcev za starost in onemoglost.

Družba sv. Mohorja — kulturna družba in učiteljica slovenskega naroda.

II.

Dokazali smo že, da je Družba sv. Mohorja v polni meri skrbela za dobro nabožno slovstvo, za mladinsko slovstvo in za gospodarski razvoj slovenskega naroda. Slovenski inteligent je že med temi knjigami lahko dobil to in ono, za kar se je zanimal, ali recimo, kar mu je prišlo. Pa pogledajmo še, je li razen tega nudila Mohorjeva družba slovenski inteligenci duševne brane? Gotovo?

V zalogi Mohorjeve družbe je izšla Ciglerjeva »Deteljica« in »Kortonica« — povesti, ki jih je pohvalil znameniti slovenski kritik Fr. Levstik. — Janežič je vzgojil celo vrsto pisateljev. Ko se je začelo razvijati slovensko pripovedno slovstvo, je Družba podpirala slovenske pripovednike. Tukaj je izšlo veliko Jurčičevih spisov: »Prazna vera« (Kol. leta 1864.), »Jurij Kozjak — slov. janičar«, »Uboštvo in bogastvo« (1865) pod psevdonimom Zavojšek-J. Jurčič, »Spomini starega Slovenca« (1865), Jurčič-Pajk, »Grad Rojine« (1866), »Ponarejeni bankovci« (Večernice 1880). In če se je »Narodni tiskar« v Ljubljani vredno zdelo, da je zbrala tudi večino teh spisov, ki jih je Družba izdala in izdala »Jurčičeve zbrane spise« — vendar to ne more biti tako slabo blago — kali? Sodeloval je pri Družbi tudi Janko Kersnik in za njim skoraj vsi boljši slovenski pisatelji. Se Ivan Cankar je zastavil pero v prid Družbi, ki je spoznal nje kulturni pomen, napisal »Troje povesti«, »Sosed Luko« — stvari, ki so ugajale in katere so pohvalili slovenski kritiki. Družba je izdala priljubljeno Sketovo ljudsko povest »Miklovo Zalo«, ki je doživela lani že četrto izdajo, — dobro znamenje za slovensko knjigo. Ne bomo naštevati vseh dobrih del leposlovne literature, vsak inteligent se lahko sam pouči in poišče, kaj je izšlo. V novjšem času se je slovensko pripovedno slovstvo jako razvilo. Svoje dni je bilo v Celovcu kulturno središče Slovencev, ko je izdajal Janežič »Glasnik«. Da se je kulturno središče preselilo na Dunaj in iz Dunaja v Ljubljano to je tudi tok zgodovine. Žalostno bi bilo za slovensko prestolnico, če ne bi bilo v njej kulturno žarišče. Vsled tega je tudi slovensko leposlovje osredotočeno v prestolnici — v beli Ljubljani. A kljub temu so že izšla dela, ki jih kritična slovenska slovstvena zgodovina ne bo zavrgla. V zadnjem času opazamo pri Družbi neko posebno stremiljenje. Slovensko slikarstvo se je začelo razvijati. Moderni čas zahteva lepo opremljene knjige — zahteva ilustrirane knjige. »Umetnost ljudstvu« je geslo. In v tem oziru je šla Družba s tokom časa. Trije slovenski ilustratorji so nastopili: Koželj — Vavpotič — Š. Šantel in jeseni pride najmlajši med njimi — Cotič. Ljudstvo je dobilo ilustracije, ljudstvo in slov. kritiki so tudi sodili. Tu je forum, kjer se lahko kosajo umetniki; in zato je prav, da prihajajo različni ilustratorji. Ni bilo vse lepo, kar je izdala, uverjeni pa smo, da bi izdala kaj boljšega, če bi slovenski umetniki bili kaj boljšega ustvarili. A kljub temu je bilo marsikaj dobrega. A ne samo upodabljaajo umetnost ljudstvu — tudi leposlovje ljudstvu! Izšel je Gregorčič, izšel je Jurčičev »Deseti brat«, izšle so »Slov. balade in romane«. To so knjige, ki jih ni samo ljudstvo veselo, veseli so jih tudi slov. profesorji in dijaki, ker imajo sedaj primerno

šolsko čtivo, ki je, kar posebno naglašamo, za naše razmere poceni.

Z mirno vestjo torej lahko trdimo, da se je Družba trudila, da bi nudila slov. ljudstvu in slov. inteligenci dobro leposlovno čtivo.

Pa pogledajmo še, ali je Družba skrbela za popularizacijo znanstva.

Omenjamo znameniti Erjavčevi knjigi »Domače in tuje živali v podobah«, »Naše škodljive živali v podobi in besedi«, omenjamo Cilenškove »Naše škodljive rastline«, »Fiziko in nauk o prirodi« (H. Schreiner). Ta knjiga je mnogo koristila ljudstvu, kar pričajo pisma slovenskih kmetov na gospoda pisatelja.

In če je ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar izdal »Slovenskega pravnika« pri Mohorjevi Družbi, vendar ta »klerikalna« Družba ne more biti tako »nekulturna«.

Na polju slovenske zgodovine pa je Mohorjeva Družba storila več, kakor bi pričakovali od takega zavoda. Še dandanes ljudstvo in inteligenca pridno sega po Staretovi »Občni zgodovini«, ki je edina občna zgodovina, v slov. jeziku pisana. Ob priliki 50letnice našega vladarja je izdala znamenito Apihovo delo »Naš cesar«, ki je tudi sijajno opremljeno. Andrejka je spisal lepo knjigo: »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini«, ki jo ljudstvo z užitkom prebira. In dr. Grušen piše znamenito delo, ki ravno sedaj izhaja, »Zgodovina slovenskega naroda«. Omenjamo, da tudi slov. inteligenca pridno sega po tej knjigi. Ljudstvo pa jo požira — o tem smo se prepričali na lastne oči. Stare je tudi na polju geografije spisal lepo delo: »Kitajci in Japonci«, izšla je »Avstralija in nje otoki«. Slovenski rojak profesor Bezenšek je izdal »Bulgarijo in Srbijo«, knjigo, ki je ravno sedaj aktualna.

Navedemo naj še lep življenjepis Slomškov, ki ga je spisal prof. dr. Medved, Aljaž-Hubadovo »Slov. pesmarico«, ki je mnogo pripomogla, da se je povzdignilo petje med slovenskim ljudstvom. Mohorjeve knjige so torej prava zakladnica narodne omike, so kulturna zakladnica.

Zato more narekovati trditev, da je Družba nekulturna, da ne izvršuje svoje misije med našim ljudstvom, le sovraštvo in zaslepljenost. En o je gotovo. Družba je verska družba, na tem temelju sloni, na tem temelju procvita, brez tega temelja pa tudi pade.

Zato bo tudi vsak pošten slovenski inteligent rad pristopil k Mohorjevi družbi, ki naj bi bila naša narodna in socialna matica in naša največja narodna trdnjava ob meji.

Žun, Osebna dohodnina. Četrto poglavje zakona z dne 25. oktobra 1896, št. 220 drž. zak. o neposrednih osebnih davkih s pojasnili, zadevnimi odločbami c. kr. upravnega sodišča in raznimi vzorci. Cena 1 K 20 vin., po pošti 1 K 30 vin. — Ker bo kmalu potekel ro, do katerega mora vsak pri c. kr. davčni oblasti podati napoved o osebni dohodnini, opozarjamo na to praktično knjigo, ki bo vsakemu to napoved znatno olajšala. Kdor bo imel pri roki to knjigo, uveljavil bo lahko marsikak odbitek. Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Dr. Jeršetove šmarnice »Mati čudovita«. Zopet enkrat šmarnice, ki jih bo res vesel šmarničar in veselo ljudstvo! Ni lahko vedno kaj novega povedati o Materi božji. Dr. Jerše je povedal najlepše, kar je vedel, in tega lepega je mnogo. Povil je v šmarnice najlepše cvetove, kar jih je našel po vrteh Marijinih častilcev. Z govorniško silo, živahno, pestro, morda nekoliko prebujno, a brez pretiravanja dr. Jerše kaže Mater čudovito, njene prelepe prednosti in čednosti. Že naslovi šmarnic so kakor lepi cvetovi v vencu Marijinem: Lilija dolinska, Mati dobrega sveta, Mati lepe ljubezni, Mati svetega veselja, Žena obdana s solncem, Dolorosa... Največja prednost teh šmarnic je pa, da so res šmarnice, govori o Mariji, in sicer govori povzeti iz dogme. Najlepše, kar vemo o Materi božji, je kratko povedano v dogmi, in te šmarnice takorekoč poganjajo iz Marijine dogme, kakor poganjajo bele majniške šmarnice iz plodne gomoljke. — Ker je radi finega papirja oblika kaj priročna in so knjižici dodane lepe mašne in druge molitve, se bodo te šmarnice priljubile tudi kot molitvena knjižica s premišljevanji.

Mnenje gosp. A. Gugel, Würzburg.
Gosp. J. Serravallo Trst.

Vam javljam, da sem ponovno in z najboljšim vspehom rabil vaše železnato kina vino Serravallo.

Würzburg, 17. nov. 1911.

Dr. A. Gugel.

STOLLWERCK
mlečne karamele
redilne — okusne
5 kosov — 10 vinarjev
Pristne le, če
„STOLLWERCK“
na Vsakem bonbonu!

Proda se popolno nov nerabljen

kontrabas.

Več se izve pri K. S. izobraževalno društvo Koroška Bela, Gorenj. 821

Lepo posestvo

v Savinjski dolini pri Celju, Sp. Štajer. Lepa hiša s 5 sobami in pritliklinami, obokani hlevi in gospodarska poslopja, mlin, žaga, delavnice, pripravnost za vsako industrijsko podjetje, ker se nahaja tu stalna vodna moč 42 PH, ki se da lahko zvišati na 90 PH; dalje 20 orolov rodovitnega sveta, od tega 6 oralov hmeljskih nasadov. Dobičkanosno posestvo v bližini železnice in mesta. — Cena 70.000 K. Plačevanje po dogovoru. Vrednost inventar. 805

Mesto vsakega posebnega naznanila. 814

Potrti globoke žalosti dajemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec na znanje tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče; stari oče, brat, tast, svak in stric, blagorodni gospod

Josip Prosenc

generalni reprezentant zavar. družbe „Providentia“ posestnik in ravnatelj zavar. družbe „Avstrijski Feniks“ v p.

sinoči dne 11. sušca ob 9. uri zvečer previden s svetimi zakramenti v 62. letu svoje starosti izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb dragega pokojnika bode v četrtek dne 13. t. m. ob pol 4 uri iz hiše žalosti Sodna ulica št. 1 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi Mar. Oznanenja.

Ljubljana, dne 12. marca 1913.

Žalujoči ostali.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

811

Vsemogočnega Gospoda volja je bila, da je naš preljubi in nepozabni soprog ozi. oče in nečak, gospod

Josip Kogovšek

posestnik elektrarne

danes ob 1 1/4 uri popoldne v starosti 40. let, po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno za večno zaspal.

Pogreb predragega bode v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Križu v Idriji.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvah sv. Barbare in sv. Križa.

V IDRIJI, dne 8. marca 1913.

Ivana Kogovšek roj. Kos

soproga.

Vida hči.

ZAHVALA.

Povodom prebrideke izgube, ki nas je zadela s pierano smrtjo našega iskreno ljubljene soproga ozi. očeta in nečaka, gospoda

Josipa Kogovška

nam je došlo z vseh strani obilo dokazov iskrenega sočutja, ki so nam bili v veliko tolažbo. Za vse te prav iskreno zahvaljujemo.

Posebno se pa čutimo dolžne zahvaliti se preč. duhovščini, vlec. gg. meščanom, ki so svetili, gg. pevcem »Svobode« za ganljivo petje, slav. požarni bramb. slav. moškemu in ženskemu oddelku za vence in spremstvo, drugim darovalcem krasnih vencev, slav. društvoma »Sokol« in »Bratno društvo« za zastopstvo pri pogrebu, ter sploh vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, ki obiskovali nepozabnega med boleznijo, ga spremlili na zadnjem potu, ali kakorkoli dokazali svoje sočutje. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči ostali.